

ПРЕДЛАГАЧ: Владата на Република Македонија

ПРЕТСТАВНИЦИ: м-р Гордана Јанкулоска, министер за
внатрешни работи и

Џелал Бајрами, заменик на министерот за
внатрешни работи

ПОВЕРЕНИЦИ: Виолета Андоновска, државен секретар во
Министерството за внатрешни работи и

Весна Доревска, помошник на министерот
за внатрешни работи

ПРЕДЛОГ-ЗАКОН
за изменување и дополнување на Законот за полиција

Република Македонија
ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
Бр. 41-5430/1
30.07.2012 година
Скопје

ДО ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОБРАНИЕТО
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

СКОПЈЕ

Врз основа на членот 91, алинеја 2 од Уставот на Република Македонија и членовите 132 и 137 од Деловникот на Собранието на Република Македонија, Владата на Република Македонија Ви поднесува Предлог – закон за изменување и дополнување на Законот за полиција, што го утврди на седницата, одржана на 24.07.2012 година.

За претставници на Владата на Република Македонија во Собранието се определени м-р Гордана Јанкулоска, министер за внатрешни работи и Џелал Бајрами, заменик на министерот за внатрешни работи, а за повереници Виолета Андоновска, државен секретар во Министерството за внатрешни работи и Весна Доревска, помошник на министерот за внатрешни работи.

ПРЕТСЕДАТЕЛ НА ВЛАДАТА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Подготвил: Филип Коровешовски
Контролирал: Митра Спасовска
Одобрил: Кирил Божиновски

В О В Е Д

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Со Законот за полиција („Службен весник на Република Македонија“ бр.114/06 и 6/09), нормативно правно се уредуваат полициските работи, организацијата на Полицијата, полициските овластувања и правата и обврските што произлегуваат од работниот однос на полициските службеници во Министерството за внатрешни работи, што не се уредени со Законот за внатрешни работи.

Содржински, Законот за полиција е поделен во VIII глави: општи одредби, полициски работи, организација на Полицијата, полициски овластувања, работни односи, резервен состав на Полицијата, овластување за подзаконски прописи и преодни и завршни одредби.

Поаѓајќи од принципот на конзистентност на правниот систем, кој претпоставува меѓусебна усогласеност на позитивните правни прописи, се наметна потребата од изменување и дополнување на Закон за полиција во насока на допрецизирање на постојните и пропишување на нови одредби, заради усогласување на овој закон со Законот за кривичната постапка („Службен весник на Република Македонија“ 150/10).

Предложените изменувања и дополнувања на предметниот закон, во најголем дел имаат за цел усогласување на овој закон со решенијата содржани во Законот за кривична постапка. Одредени дополнувања на законот се вршат и заради содржинско допрецизирање на постојните одредби од законот, како и заради надминување на практични проблеми со кои се соочуваат одредени организациски единици на Министерството при практичното имплементирање на овој закон.

Оттука, со цел усогласување со Законот за кривичната постапка како позначајни би можеле да се издвојат одредбите од Предлогот на законот што се однесуваат на уредувањето, односно разработката на институтот криминалистичко истражување; одредбите со кои се пропишуваат полициските овластувања: лишување од слобода, прикриено полициско дејствување, влегување во туѓ дом и други затворени простории, препознавање, полиграфско тестирање. Воедно, покрај новите полициски овластувања, со законот чие донесување се предлага се врши и ревидирање на дел од постојните полициски овластувања („проверка на идентитет на лица и предмети“, „собирање на информации“, „задржување“, „повикување“, „потрага по лица и предмети“, „пренасочување, насочување или ограничување на движењето на лица и превозни средства на определен простор за нужно потребно време“, „предупредување и наредување“, „привремено одземање на предмети“, „преглед односно претрес на определени објекти, простории на државни органи, институции што вршат јавни овластувања и други правни лица и увид во нивната документација“, „сопирање, легитимирање, преглед односно претрес на лица, превозни средства и багаж“, „обезбедување и преглед на местото на настанот“, „примање на пријави“, „собирање, обработка, анализирање, користење, оценување, пренесување, чување и бришење на податоци и обработка на лични податоци“ и „примена на посебни истражни мерки и прикриени извори на податоци“), со цел нивно усогласување со Законот за кривичната постапка, како и соодветно правно нормирање на постапувањето на полициските службеници при преземањето на наведените овластувања, во согласност со искуствата од досегашната примена на предметните одредби и заложбите за нивно подобрување и унапредување.

Паралелно, како резултат на потребата од надминување на практичните проблеми детектирани во процесот на имплементација на Законот за полиција врз основа на неговата досегашна практична примена, се наметна потребата од прецизирање на повеќе одредби, во правец на содржинско допрецизирање и подобрување на постојните решенија, со цел унапредување на законодавството во областа на полициското работење во рамки на новиот концепт воспоставен со Законот за кривичната постапка.

Имајќи го предвид наведеното, а во насока на постигнување поголема функционалност на одредбите од Законот за полиција и создавање нормативно-правни претпоставки за целосно функционирање на законските решенија содржани во Законот за кривичната постапка, Министерството за внатрешни работи предлага изменување и дополнување на Законот за полиција.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН

Предлогот на закон за изменување и дополнување на Законот за полиција се заснова врз истите начела врз кои е заснован Законот за полиција.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Предлогот на законот не предизвикува финансиски импликации врз Буџетот на Република Македонија.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ И НАЧИНОТ НА НИВНОТО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, КАКО И ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

За спроведување на предложениот закон не се потребни дополнителни финансиски средства од Буџетот на Република Македонија.

ПРЕДЛОГ – ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА
ЗАКОНОТ ЗА ПОЛИЦИЈА

Член 1

Во Законот за полиција („Службен весник на Република Македонија“ бр.114/06 и 6/09), во член 5 по алинејата 3 се додава нова алинеја 4, која гласи:

„- идентификување и потрага по непосредна и посредна имотна корист прибавена со сторено казниво дело;“

Алинејата 7 која станува алинеја 8 се менува и гласи:

„- гранични проверки и граничен надзор;“.

Член 2

Членот 7 се менува и гласи:

„Полицијата укажува помош (асистенција):

- за спроведување на извршна одлука, доколку при спроведувањето на извршувањето, надлежниот државен орган односно лицата кои со посебен закон се овластени да го спроведат извршувањето, наидат на физички отпор или таков отпор може оправдано да се очекува;

- по барања за асистенција предвидена со посебен закон (за обезбедување на превоз на експлозивни материи, вонреден превоз и придружба на определени стоки и друго) и

- по барања на државни органи, институции што вршат јавно овластување и правни лица, во врска со обезбедување на транспорт на пари и други вредносни пратки односно предмети од вредност, а по претходно склучен договор со подносителот на барањето.

Барањето за асистенција, надлежниот орган го поднесува до Полицијата во писмена форма, најдоцна пет дена пред спроведување на извршувањето, односно пет дена пред денот за кој е утврдена потреба за давање на помош (асистенција).

Раководителот на надлежната организациска единица одлучува за начинот на давање на помошта (асистенцијата) и за тоа навреме го известува подносителот на барањето.

Раководителот на надлежната организациска единица од безбедносни и други оправдани причини може да го одложи давањето на помошта (асистенцијата) од ставот 1 на овој член.“

Член 3

По членот 7 се додава нов член 7-а, кој гласи:

„Член 7-а

Трошоците за извршената асистенција паѓаат на товар на барателот на асистенцијата.

Министерот за внатрешни работи донесува решение за наплата на трошоците за укажување на помош (асистенција), чија вредност се определува по работен час, број на ангажирани работници и поминат километар.“

Член 4

Членот 14 се менува и гласи:

„Полицискиот службеник по службена должност или по наредба на јавниот обвинител, суд или друг орган кога е тоа утврдено со закон, презема мерки и применува полициски овластувања што се однесуваат на откривање на казниво дело и гонење на неговиот сторител кога постојат основи за сомневање дека се подготвува, во тек е извршување или е извршено казниво дело.

Основи на сомневање постојат кога Полицијата располага со сознанија кои врз основа на криминалистичко знаење и полициско искуство може да се оценат како доказ за сторено казниво дело.

Кога постојат основи на сомневање дека одредено лице подготвува,

извршува или извршило кривично дело или прекршок, или постојат основи на сомневање дека одредена појава го загрозува или би можела да го загрози животот или телесниот интегритет на луѓето, нивните права, слободи, безбедноста или имотот во врска со вршењето на полициските работи, како и заради откривање на кривично дело или прекршок, пронаоѓање на сторителот, спречување сторителот да се сокрие или побегне, да се откријат и обезбедат траги и предмети кои можат да послужат како доказ и да се прибираат информации кои можат да бидат од корист за успешно водење на кривичната и прекршочната постапка Полицијата врши криминалистичко истражување со примена на полициските овластувања, оперативно-тактички и превентивни мерки согласно закон.

Криминалистичкото истражување започнува со полициски извид или со одлука на надлежен полициски службеник за воспоставување и спроведување на криминалистичка контрола, криминалистичка обработка и акција за што се водат соодветни евиденции согласно закон.“

Член 5

По членот 14 се додава нов член 14-а, кој гласи:

„Член 14-а

Заради превентивно дејствување и спречување на казниви дела Полицијата може да воспостави зајакната оперативна контрола на лица и објекти.“

Член 6

Во член 15 став 2 по точката 7) сврзникот “и“ се заменува со точка запирка и се додава нова точка 8) која гласи:

“8) организирање и извршување на криминалистички вештачења и“.
Точката 8) станува точка 9).

Член 7

Во член 17 во ставот 2 зборовите „криминалистичка техника“ се заменуваат со зборовите „криминалистичко–технички работи и вештачења“.

Член 8

Членот 18 се менува и гласи:

„Во Централните полициски служби функционира организациска единица за сузбивање на организиран и сериозен криминал, надлежна за спречување и откривање на:

- кривични дела извршени од структурирана група од три или повеќе лица, која постои одреден временски период и дејствува со цел да изврши едно или повеќе кривични дела за кои е предвидена казна затвор од најмалку четири години, со намера директно или индиректно да стекне финансиска или друга корист;

- кривични дела извршени од структурирана група или злосторничка организација на подрачјето на Република Македонија или други држави или кога кривичното дело е подготвено или планирано во Република Македонија или во друга држава;

- кривични дела злоупотреба на службена положба и овластување од членот 353 став (5), примање на поткуп од значителна вредност од членот 357 и противзаконито посредување од членот 359, сите од Кривичниот законик, извршени од избран или именуван функционер, службено лице или одговорно лице во правно лице и

- кривични дела неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори од членот 215 став (2) перење пари и други приноси од казниво дело од поголема вредност од членот 273, терористичко загрозување на уставниот поредок и безбедноста од членот 313, давање поткуп од значителна вредност од членот 358, незаконито влијание врз сведоци од членот 368-а став (3), злосторничко здружување од

членот 394, терористичка организација од членот 394–а, тероризам од членот 394-б, кривични дела трговија со луѓе од членот 418-а, кривични дела криумчарење со мигранти од членот 418-б, трговија со малолетно лице од членот 418-г и другите кривични дела против човечноста и меѓународното право од Кривичниот законик, независно од бројот на сторителите.

Организациската единица од ставот 1 на овој член ги врши и работите за откривање и спречување на кривични дела за кои е пропишана казна затвор од најмалку четири години кои по својата природа се транснационални.

Организациската единица од ставот 1 на овој член во извршувањето на своите работи соработува и ги спроведува насоките добиени од јавниот обвинител, согласно со закон.

Организациската единица од ставот 1 на овој член при извршувањето на своите работи добива поддршка во материјални и човечки ресурси од организациските единици во Бирото.“

Член 9

Во член 26 во ставот 1 зборовите „обезбедување на државната граница и контрола на преминување на државната граница“ се заменуваат со зборовите „гранични проверки и граничен надзор;“.

Член 10

Во член 27 ставот 1 се менува и гласи:

„Во Регионалните центри за гранични работи се формираат полициски станици за гранични проверки, полициски станици за граничен надзор и полициски станици за гранични проверки и граничен надзор, согласно закон и меѓународните стандарди за гранична контрола.“

Член 11

Во член 28 став 1 по точката 3) се додава нова точка 4), која гласи:

„4) лишување од слобода;“.

Точките 4) и 5) стануваат точки 5) и 6).

По точката 6) која станува точка 7) се додава нова точка 8) која гласи:

„8) прикриено полициско дејствување;“.

Точките 7), 8) и 9) стануваат точки 9), 10) и 11).

Во точката 10) која станува точка 12) сврзникот „или“ се заменува со зборот „односно“ и се додава нова точка 13), која гласи:

„13) влегување во туѓ дом и други затворени простории;“.

Во точката 11) која станува точка 14) сврзникот „или“ се заменува со зборот „односно“.

Во точката 12) која станува точка 15) сврзникот “и“ се заменува со записка, а по зборот “преглед“ се додаваат зборовите “и увид“.

Точката 13) која станува точка 16) се менува и гласи:

„16) примање на пријави и поплаки, поднесување на пријави и известувања“.

По точката 13) која станува точка 16) се додава нова точка 17) која гласи: „17) препознавање;“.

Точката 14) станува точка 18).

По точката 15) која станува точка 19) се додава нова точка 20) која гласи “20) полиграфско тестирање“.

Точката 16) станува точка 21).

Во точката 17) која станува точка 22) зборовите „и прикриени извори на податоци“ се бришат.

Точката 18) станува точка 23).

Член 12

По членот 28 се додава нов член 28-а кој гласи:

„Член 28-а

Покрај примената на полициските овластувања утврдени со овој закон, полициските службеници ги извршуваат и мерките на претпазливост определени од страна на судот во кривична постапка под услови утврдени со посебен закон.“

Член 13

Во членот 34 по зборот „повикување,“ се додаваат зборовите „лишување од слобода,“.

Член 14

Во член 36 во ставот 1 зборовите „по лична одлука“ се заменуваат со зборовите „по службена должност“, а зборовите „на барање на надлежен суд или јавно обвинителство,“ се заменуваат со зборовите „по одлука на надлежен суд или наредба на надлежниот јавен обвинител,“

Во ставот 2 по зборот „извршува“ се додаваат зборовите „одлуките и“, а по зборот „извршување“ се додава зборот „очигледно“.

Член 15

Во член 37 ставот 3 се менува и гласи:

„Полициските овластувања кон малолетните лица се применуваат под услови утврдени со посебен закон.“

Член 16

Во член 38 став 1 во точката 10 сврзникот „и“ се заменува со точка и запирка и се додава нова точка 11) која гласи:

„11) при влез во објекти кои ги обезбедуваат полициски службеници и“.
Точката 11) станува точка 12).

Член 17

Во член 40 во ставот 2 по зборот „тактика“ се става запирка, а зборовите „и техника“ се заменуваат со зборовите „со криминалистичко-технички работи и вештачења, со“.

Член 18

Членот 42 се менува и гласи:

„Полицискиот службеник собира информации во непосредни разговори со граѓани во врска со казниви дела кога постојат основи на сомневање дека се подготвува, во тек е извршување или е извршено казниво дело, а постои основано верување дека граѓанинот има сознание за околности во врска со тоа казниво дело. Граѓанинот не е должен да ги даде бараните информации на полицискиот службеник.

Ако со откривањето на идентитетот на граѓанинот од кој се собрани информации, истиот или друг граѓанин се изложи на сериозна опасност по животот, телесниот интегритет, здравјето, или имотот, полицискиот службеник е должен да преземе мерки за прикривање на идентитетот на тој граѓанин. За преземените мерки полицискиот службеник е должен веднаш да го извести непосредниот раководен работник.

Ако постојат основи на сомневање дека е сторено кривично дело кое се гони по службена должност или се подготвува негово сторување, а Полицијата тоа дело не може поинаку да го открие, спречи или докаже или тоа би било сврзано со одредени потешкотии, полициските службеници можат да собираат информации од граѓанин како прикриени извори на податоци.

Полицискиот службеник собира известувања по налог на јавниот обвинител или судот во согласност со закон.

Полицискиот службеник во врска со казниви дела собира информации и од државни органи и правни лица.“

Член 19

Во член 43 во ставот 2 по зборовите „лицето кое се повикува,“ се додаваат зборовите „адреса на живеалиште односно престојувалиште на лицето кое се повикува,“.

По ставот 6 се додава нов став 7, кој гласи:

„Полицијата може повторно да го повика лицето заради собирање на известувања за друго казниво дело или сторител, а за собирање известувања за истото кривично дело може од важни причини да го повика само уште еднаш.“

Член 20

Во член 45 во ставот 3 зборовите „со доставување на писмена покана до неговиот родител или старател“ се заменуваат со зборовите „согласно посебен закон“.

Член 21

По членот 45 се додава нова точка „3-а. Лишување од слобода“ и нов член 45-а, кој гласи:

„3-а. Лишување од слобода

Член 45-а

Лишување од слобода без писмена наредба може да се изврши на лице:

- 1) кога се исполнети условите согласно Законот за кривичната постапка и
- 2) за кое е распишан распис согласно закон.“

Член 22

Во член 46 во ставот 1 точката на крајот од реченицата се брише и се додаваат зборовите „или распишана потерница согласно закон.“

Член 23

По членот 46 се додаваат два нови члена 46-а и 46-б, кои гласат:

„Член 46-а

Наредбата од членот 46 став 1 од овој закон нема да се изврши во случаите кога треба да се приведе лице за кое оправдано се претпоставува дека приведувањето значително ќе го наруши неговото здравје, како и лице кое извршува работи кои не смеат да се прекинат се додека не се обезбеди соодветна замена.

За причините од ставот 1 на овој член, се известува судот односно надлежниот орган што ја издал наредбата за приведување.

Член 46-б

Полицискиот службеник може и без наредба на надлежен суд да приведе лице затечено при извршување на прекршок, ако не е можно да се утврди идентитетот на сторителот, или ако тој нема престојувалиште или ако со заминувањето во странство заради престој би можел да ја избегне одговорноста за прекршокот или ако постојат околности што ја прават основана оцената дека сторителот би продолжил со прекршокот или дека ќе го повтори.

Ако во случајот од ставот 1 на овој член сторителот е затечен при сторување прекршок во време кога судот не работи или ако постојат околности што укажуваат на опасност дека ќе побегне или ќе продолжи со прекршокот или прекршокот ќе го повтори, полицискиот службеник може да го задржи. Задржувањето трае додека не биде можно сторителот да се приведе пред надлежниот суд, но најдолго 12 часа. “

Член 24

Членовите 47, 48 и 49 се бришат.

Член 25

Во член 50 во ставот 1 зборовите „може да задржи лице“ се заменуваат со зборовите „може да го задржи лицето лишено од слобода,“ а зборовите „при што задржувањето може да трае најмногу 24 часа“ се бришат.

Во ставот 2 зборовите „може да задржи лице“ се заменуваат со зборовите „може да го задржи лицето лишено од слобода, кое е“, а по зборовите „како и лице“ се додаваат зборовите „лишено од слобода,“.

Ставовите 4, 5 и 6 се бришат.

Член 26

По членот 50 се додаваат четири нови члена 50-а, 50-б, 50-в и 50-г кои гласат:

„Член 50-а

Полицискиот службеник може да задржи лице лишено од слобода кое е под дејство на алкохол или други психотропни супстанции, под услови утврдени со посебен закон, при што задржувањето може да трае најмногу осум часа.

Член 50-б

Полицискиот службеник може лицето затечено на местото на извршување на кривично дело да го упати кај јавниот обвинител или да го задржи до неговото доаѓање, доколку тоа лице би можело да даде податоци важни за кривичната постапка и доколку е веројатно дека нивното испитување подоцна не би можело да се изврши или би било поврзано со значително одолжување или други тешкотии, при што задржувањето не може да трае подолго од шест часа.

Член 50-в

Лицето лишено од слобода кое го испорачал странски орган на безбедноста заради спроведување до надлежен државен орган, може да се задржи најмногу 24 часа.

Член 50-г

Задржувањето од членовите 50, 50-а, 50-б и 50-в од овој закон се прекинува пред утврдениот рок, веднаш по престанувањето на причините за задржување.“

Член 27

Во член 51 ставовите 3 и 4 се менуваат и гласат:

„Потерница се распишува за пронаоѓање на лице за кое е издадена наредба за приведување согласно закон.

Распис се распишува за пронаоѓање на лице за кое постојат основи на сомневање дека е сторител на кривично дело или прекршок.“

Во став 5 во точката 2) сврзникот „и“ на крајот од реченицата се заменува со точка и запирка и се додава нова точка 3) која гласи:

„3) пронаоѓање на исчезнати лица и“.

Точката 3) станува точка 4).

Член 28

По членот 51 се додава нова точка „6-а. Прикриено полициско дејствување“ и нов член 51-а, кој гласи:

„6-а. Прикриено полициско дејствување

Член 51-а

Во постапката на собирање информации, Полицијата може да преземе мерки на прикриено полициско дејствување кога ќе се утврди дека со други

полициски методи не може да се постигне целта на вршењето на полициските работи.

Мерки на прикриено полициско дејствување се засилено прикриено набљудување и оперативен надзор на јавни места.

Мерките од ставот 2 на овој член се преземаат по наредба на директорот на Бирото или од него овластен работник.“

Член 29

Во насловот на точка „7. Пренасочување, насочување или ограничување на движењето на лица и превозни средства на определен простор за нужно потребно време“, по зборот „Пренасочување“ запирката и зборот „насочување“ се бришат.

Член 30

Во член 52 во ставот 1 зборот „насочи“ се брише.

Во точката 2) зборовите „за кое се гони по службена должност“ се бришат.

Во ставот 2 по зборот „Пренасочувањето“ запирката и зборот „насочувањето“ се бришат, а по зборовите „ставот 1“ се додаваат зборовите „точка 6)“.

По ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

„Пренасочувањето или ограничувањето на движењето од ставот 1 точки 1), 2), 3), 4), 5) и 7) на овој член не смее да трае подолго од шест часа.“

Член 31

Во член 55 во воведната реченица по зборот „наредба“ се додаваат зборовите „на граѓанин“.

Во алинејата 2 зборовите „за кое се гони по службена должност“ се бришат.

Член 32

Членот 57 се менува и гласи:

„Полицискиот службеник може привремено да одземе предмети со наредба на суд, во случаите утврдени со Законот за кривичната постапка.

Одземањето на предмети може да се изврши и без наредба на суд, во следните случаи:

1) кога постојат основи за сомневање дека се работи за предмет на кривично дело, прекршок или имотна корист прибавена со кривично дело или прекршок кој може да послужи како доказ во постапката, доколку постои опасност од одлагање;

2) кога заради заштита на општата безбедност, одземањето на предметот неопходно е потребно и

3) на лице на кое привремено му е ограничена слободата на движење, а поседува или може да употреби предмет за самоповредување, напад или бегство.“

Член 33

Во членот 58 по ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

„Со предметите од член 57 став 1 точка 1) од овој закон се постапува согласно закон.“

Ставот 2 станува став 3.

Член 34

Во член 59 во ставот 1 зборовите „пократок од еден месец“ се заменуваат со зборовите „подолг од шест месеци“.

Во ставот 2 зборовите „приход на“ се заменуваат со зборовите „депонираат на посебна сметка во“.

Член 35

Во насловот на точка „10. Преглед или претрес на определени објекти, простории на државни органи, институции што вршат јавни овластувања и други правни лица и увид во нивната документација“ зборовите „или претрес“ се бришат.

Член 36

Во член 60 во ставот 1 зборовите „или претрес“ се бришат.

Во точката 1) по зборовите „кривично дело“ се додаваат зборовите „или прекршок“.

Во точката 4) сврзникот „и“ на крајот од реченицата се заменува со точка и запирка.

По точката 5) се додава нова точка 6), која гласи:

„6) утврдување на сторено кривично дело или прекршок или утврдување на сторување на кривично дело или прекршок кое е во тек.“

Член 37

По членот 60 се додава нова точка „10-а. Влегување во туѓ дом и други затворени простории“ и нов член 60-а, кој гласи:

„10-а. Влегување во туѓ дом и други затворени простории

Член 60-а

Полицискиот службеник може да влезе во туѓ дом и други затворени простории без писмена наредба и да изврши преглед на домот и просторот поврзан со домот во следните случаи:

- ако некој од домот повикува на помош;
- ако тоа е потребно заради отстранување на сериозна опасност по животот и здравјето на луѓето;
- ако тоа е потребно заради отстранување на сериозна опасност на имотот на граѓаните од поголеми размери;
- ако држателот на домот или лицето кое престојува во домот тоа го бара или се согласува на тоа;
- ако таму се наоѓа лице кое по наредба на суд треба да се притвори или присилно да се доведе;
- поради лишување од слобода на сторител кој е затечен при извршување на кривично дело кое се гони по службена должност и
- на место каде што е извршено кривично дело заради вршење увид.

Во случај на преземање на дејствијата од ставот 1 на овој член, доколку влегувањето не може да се изврши на друг начин, полицискиот службеник ќе влезе во туѓиот дом и просторот поврзан со домот при тоа користејќи разумна сила и причинувајќи најмала можна штета.

Во случај кога полицискиот службеник презема дејствија согласно став 1 алинеите 4, 5, 6 и 7 на овој член постапува согласно Законот за кривична постапка.

За преземените дејствија од ставовите 1, 2 и 3 на овој член_полицискиот службеник изготвува службена белешка.“_

Член 38

Во насловот на точка „11. Сопирање, легитимирање, преглед или претрес на лица, превозни средства и багаж“ сврзникот „или“ се заменува со зборот „односно“.

Член 39

Членот 61 се менува и гласи:

„Полицискиот службеник е овластен да изврши сопирање, легитимирање, преглед односно претрес на лице, превозното средство и багажот кој лицето го носи со себе, кога тоа е неопходно заради пронаоѓање на

предмети за напад или самоповредување или кога постојат основи за сомневање дека кај нив ќе се пронајдат предмети кои потекнуваат од кривично дело или прекршок, траги на кривично дело или прекршок или предмети што можат да послужат во кривична или прекршочна постапка.

Под преглед на лица, превозни средства и багаж се подразбира, надворешни проверки на облеката и други предмети, превозното средство и багажот, но не и дејствија со кои нешто што не е видливо се прави видливо со отворање, отпакување или слично.

Полицискиот службеник може да изврши преглед на лице, превозно средство и багаж на место кое што не е видливо, доколку лицето над кое се врши преглед (облека и други предмети), односно неговото превозно средство или багаж, на барање на полицискиот службеник доброволно го отвори, отпакува или слично, местото кое не е видливо.

Преглед на лице може да изврши само лице од ист пол, освен во исклучителни случаи кога е неопходен итен преглед на лице, заради одземање на оружје или предмет подобен за напад или самоповредување.

При прегледот полициските службеници се овластени да користат технички средства или службено куче.“

Член 40

Во насловот на точка „12. Обезбедување и преглед на местото на настанот“ сврзникот „и“ се заменува со запирка, а по зборот „преглед“ се додаваат зборовите „и увид“.

Член 41

Во член 62 во ставот 1 зборот „овластен“ се заменува со зборот „должен“.

Во ставот 3 зборовите „истражниот судија“ се заменуваат со зборовите „судија на претходна постапка“.

По ставот 4 се додава нов став 5 кој гласи:

„Полицискиот службеник врши увид на местото на настанот во случаи определени со закон. За извршениот увид се составува записник.“

Член 42

Насловот на точка „13. Примање на пријави“ се менува и гласи:

„13. Примање на пријави и поплаки, поднесување на пријави и известувања“.

Член 43

Членот 63 се менува и гласи:

„Полицискиот службеник е должен да прима кривични пријави за кривични дела, пријави за прекршоци, поплаки и пријави за други настани.

Кога при поднесувањето на кривичната пријава од ставот 1 на овој член полицискиот службеник со преземање на соодветни полициски овластувања утврди дека се работи за кривично дело за кое се гони по приватна тужба или се утврди дека делото нема обележја на казниво дело, полицискиот службеник е должен за тоа да го извести оштетениот веднаш, а најдоцна во рок од 15 дена.

Кога полицискиот службеник прима писмена или усна пријава за казниво дело за кое се гони по приватна тужба, чиј сторител е познат, должен е за тоа да го извести лицето кое е овластено да поднесе приватна тужба, освен доколку лицето веќе ја поднело тужбата.

По приемот на кривична пријава или добиено сознание за постоење основи за сомневање дека е сторено кривично дело за кое се гони по службена должност, полицискиот службеник без одлагање го известува јавниот обвинител согласно закон.“

Член 44

По членот 63 се додаваат четири нови члена 63-а, 63-б, 63-в и 63-г, кои гласат:

„Член 63-а

Кога постојат основи на сомневање дека е сторено казниво дело Полицијата собира податоци за тоа казниво дело, неговиот сторител, учесниците во неговото извршување, трагите, доказите и другите околности корисни за откривање и пронаоѓање на сторителот на тоа казниво дело.

Кога Полицијата ќе ги собере информациите и податоците за кривичното дело за кое се гони по службена должност, составува кривична пријава и без одлагање ја доставува до надлежниот јавен обвинител, доколку со друг закон не е поинаку утврдено.

Во случаите кога Полицијата сама ќе ги собере информациите и податоците за сторен прекршок, постапува согласно посебен закон.

Член 63-б

Полицијата составува известување кога ќе дознае за нови околности важни за натамошно постапување, кога е тоа утврдено со закон.

Известувањето од ставот 1 на овој член, Полицијата без одлагање го доставува до надлежниот јавен обвинител односно надлежниот орган.

Член 63-в

Кога полицискиот службеник ќе прими пријава за поплака, должен е веднаш или во најкраток можен рок да преземе мерки и дејствија со цел утврдување на околностите наведени во поплаката.

Во зависност од утврдената фактичка состојба полицискиот службеник е должен преку примена на полициските овластувања да ги преземе сите неопходни мерки и активности со цел да се разреши барањето во поплаката.

За преземените мерки и активности во врска со поплаката, како и за резултатите од преземените мерки, полицискиот службеник е должен во рок од 15 дена од поднесување на поплаката да го извести подносителот на поплаката.

Доколку заради оправдани околности полицискиот службеник не може во рок од 15 дена да постапи и да го разреши барањето во поплаката, ќе продолжи со постапување во однос на поплаката се до нејзино разрешување, при тоа запознавајќи го нејзиниот подносител за причините за одложувањето на постапувањето.

Член 63-г

Кога полицискиот службеник ќе прими пријава за други настани, должен е да превземе мерки и дејствија согласно закон, подзаконски акти и стандардни оперативни процедури на Министерството за внатрешни работи.“

Член 45

По членот 63 се додава нова точка „13-а. Препознавање“ и четири нови члена 63-д, 63-ѓ, 63-е и 63-ж кои, гласат:

„13-а. Препознавање

Член 63-д

Заради вршење на полициските работи од членот 5 од овој закон, Полицијата е овластена да спроведува методи на препознавање.

Препознавање се спроведува заради:

- 1) откривање на сторител на кривични дела;
- 2) откривање на сторител на прекршоци;
- 3) утврдување на идентитет на лице со непознат идентитет;
- 4) утврдување на идентитет на пронајден човечки леш со непознат идентитет и
- 5) препознавање на предмет.

Препознавањето на лице осомничено за кривично дело кое се гони по службена должност се врши по наредба на јавниот обвинител согласно со закон.

За откривањето од ставот 1 точка 2) на овој член, препознавањето може да се врши и со користење на записи од технички средства (видеоснимка, фотографија и сл).

Член 63-ф

Полицијата може да ги спроведе следните методи на препознавање:

- смотра;
- групна идентификација;
- видеофилм;
- фотографија;
- соочување и
- презентирање на предмети.

Методите на препознавање од ставот 1 на овој член, можат да се спроведат доколку со друг закон не е предвидено спроведување на друг начин на препознавање.

Член 63-е

При спроведување на препознавање покрај полициските службеници кои го вршат овој метод и осомничениот над кој се врши препознавањето, може да присуствува и бранителот на осомничениот.

При спроведување на препознавање заради откривање на сторител на кривично дело за кое се гони по службена должност, задолжително присуствува и јавниот обвинител.

Член 63-ж

Полицијата го спроведува препознавањето на начин што не ги нарушува слободата, правата, угледот и честа на сите учесници во препознавањето.“

Член 46

По членот 65 се додава нова точка 15-а „Полиграфско тестирање“ и три нови члена 65-а, 65-б и 65-в, кои гласат:

„15-а. Полиграфско тестирање

Член 65-а

Полиграфското тестирање се презема заради откривање на сторител на кривично дело.

Член 65-б

Полицискиот службеник е должен да го запознае лицето кое ќе биде подложено на полиграфско тестирање со начинот на работа на техничкото средство и да добие негова писмена согласност за примена на полиграфското тестирање.

Полицискиот службеник е должен да го прекине применувањето на полиграфското тестирање доколку лицето од став 1 на овој член по дадената писмена согласност, изјави дека истата ја повлекува.

Член 65-в

На полиграфско тестирање не смее да биде подложено:

- лице под дејство на алкохол, под влијание на опојни дроги или други психотропни супстанции;
- лице кое има сериозни срцеви заболувања;
- лице во стресна состојба;
- лице кое зема лекови за смирување;
- лице кое манифестира видливи знаци на душевна болест, заостанат душевен развој или или други особено тешки душевни пречки и
- жена за време на бременост и непосредно по раѓање.“

Член 47

Насловот на точка „16. Собирање, обработка, анализирање, користење, оценување, пренесување, чување и бришење на податоци и обработка на лични податоци“ се менува и гласи: „16. Собирање, обработка, анализирање, проценување, оценување, користење, пренесување, чување и бришење на податоци и обработка на лични податоци“.

Член 48

Во член 66 во ставот 1 по зборот „анализира“ се додаваат зборовите „проценува, оценува,“, а зборот „оценува“ се брише.

Член 49

Во член 67 во ставот 1 по зборот „престојувалиште,“ се додаваат зборовите „единствен матичен број,“.

Член 50

Во член 68 во ставот 4 зборовите “и до Одделот за организиран криминал“ се заменуваат со зборовите “кој врши процена и го доставува до надлежната организациска единица за натамошно постапување“.

Член 51

Членот 69 се менува и гласи:

„Полицијата води евиденции за:

- 1) лица на кои по која било основа им е ограничена слободата на движење;
- 2) лица за кои постојат основи за сомневање дека се сторители на кривични дела или прекршоци;
- 3) службени белешки во врска со вршењето на полициски работи;
- 4) поднесени кривични пријави против познат и непознат сторител, пријавени сторители и оштетени од кривичните дела што се гонат по службена должност;
- 5) сторители на кривични дела и прекршоци-општа азбучна евиденција;
- 6) предмет (досие) за лица;
- 7) сторени кривични дела;
- 8) сторени прекршоци;
- 9) лица и предмети по кои се трага, како и за лица на кои им е забранет влез во Република Македонија;
- 10) извршени самоубиства;
- 11) несреќни случаи и несреќни случаи при работа;
- 12) лица на кои им е извршена проверка на идентитетот;
- 13) дактилоскопирани, фотографирани лица и лица за кои е направена ДНК анализа;
- 14) криминалистички истражувања, криминалистички контроли, криминалистички обработки и акции;
- 15) дневни настани во врска со вршењето на полициските работи и извршени увиди;
- 16) сообраќајни незгоди;
- 17) употреба на средства за присилба;
- 18) примени поплаки од граѓани;
- 19) поднесени претставки од граѓани против полициски службеник и преземени мерки;
- 20) привремено одземени и пронајдени предмети;
- 21) откриени фалсификувани пари, фалсификувани парични единици - евра и други фалсификувани странски валути;
- 22) извршени проверки и спроведување мерки врз основа на акт донесен од суд или друг надлежен орган;
- 23) примена на посебни истражни мерки;
- 24) лица над кои е извршена безбедносна проверка;

25) проверка на идентитет на лица при влез во објекти што ги обезбедуваат полициски службеници на Министерството.

Покрај евиденциите од ставот 1 на овој член, Министерството врши евидентирање на акивностите на полициските службеници при преземањето на дејствијата во рамките на полициските овластувања предвидени со овој закон.“

Член 52

По членот 69 се додаваат два нови члена 69-а и 69-б, кои гласат:

„Член 69-а

Евиденциите од членот 69 од овој закон содржат лични податоци односно посебни категории на лични податоци согласно членот 67 од овој закон и други податоци и информации за субјектот на личните податоци и за трето лице.

Член 69-б

Евиденцијата од членот 69 став 1 точка 1) од овој закон, може да биде структурирана врз основа на полициските работи и полициските овластувања што ги врши Полицијата и да се води како:

- евиденција за повикани лица;
- евиденција за приведени лица;
- евиденција за лица лишени од слобода и задржани лица;
- евиденција за издадени покани за повикани лица и
- евиденција за издадени покани за сообраќајни прекршоци.

Евиденцијата од членот 69 став 1 точка 4) од овој закон, може да биде структурирана врз основа на полициските работи и полициските овластувања што ги врши Полицијата и да се води како:

- евиденција на сторители на кривични дела;
- евиденција на оштетени лица по видови на кривичните дела,
- евиденција на поднесени кривични пријави против правни лица;
- евиденција на барања за собирање потребни известувања доставени од

Основно јавно обвинителство;

- евиденција за посебни извештаи доставени до Основно јавно

обвинителство;

- евиденција за пријавени случаи на семејно насилство;
- евиденција за предизвикани пожари и експлозии;
- евиденција за начин на извршување на кривичните дела од познат

сторител (МОС);

- евиденција за начин на извршување на кривичните дела од непознат

сторител (МОС);

- евиденција по видови на кривични дела;
- евиденција за покарактеристични безбедносни настани во делот на јавнот ред и мир, гранични работи и странци;
- евиденција за сообраќајни незгоди со загинати лица;

Евиденцијата од членот 69 став 1 точка 7) од овој закон, може да биде структурирана врз основа на полициските работи и полициските овластувања што ги врши Полицијата и да се води како:

- евиденција на кривични дела кои се гонат по службена должност;
- евиденција на кривични дела кои се гонат по приватна тужба;
- евиденција на оштетени лица.

Евиденцијата од членот 69 став 1 точка 8) од овој закон, може да биде структурирана врз основа на полициските работи и полициските овластувања што ги врши Полицијата и да се води како:

- евиденција на прекршоци против јавниот ред и мир;
- евиденција на барања за поведување на прекршочна постапка по

Закон за прекршоците против јавниот ред и мир;

- евиденција на барања за поведување на прекршочна постапка по други закони;

- евиденција на барања за поведување на прекршочна постапка од областа на сообраќајот;
- евиденција на издадени покани за наплата на глоба за сторен сообраќаен прекршок;
- евиденција на издадени платни налози за сторен сообраќаен прекршок;
- евиденција за констатирани прекршоци отстапени прекршочни пријави до надлежни органи;
- евиденција за поднесени барања за поведување на прекршочна постапка и прекршочни пријави против правни лица;
- евиденција на сторители на прекршоци и
- евиденција на лица оштетени со сторени прекршоци.

Евиденцијата од членот 69 став 1 точка 9) од овој закон, може да биде структурирана врз основа на полициските работи и полициските овластувања што ги врши Полицијата и да се води како:

- евиденција на потерници распишани од суд или друг државен орган;
- евиденција на расписи распишани од организациони единици во Министерството;
- евиденција на објави распишани за одземени моторни возила;
- евиденција на објави распишани за украдено оружје;
- евиденција на објави распишани за исчезнати лица и пронајдени лешеви;
- евиденција на објави распишани за украдени предмети;
- евиденција на распишани расписи и објави и
- евиденција на лица на кои им е забранет влез во Република Македонија.

Евиденцијата од членот 69 став 1 точка 13) од овој закон, може да биде структурирана врз основа на полициските работи и полициските овластувања што ги врши Полицијата и да се води како:

- евиденција за дактилоскопирани, фотографирани лица и лица за кои е направена ДНК анализа;
- евиденција за фото и видео записи од увиди и други настани и
- евиденција за изработени вештачења и други анализи.

Евиденцијата од членот 69 став 1 точка 14) од овој закон, може да биде структурирана врз основа на полициските работи и полициските овластувања што ги врши Полицијата и да се води како:

- евиденција за криминалистички истражувања;
- евиденција за криминалистички контроли;
- евиденција за криминалистички обработки и
- евиденција за криминалистички акции.

Евиденцијата од членот 69 став 1 точка 15) од овој закон, може да биде структурирана врз основа на полициските работи и полициските овластувања што ги врши Полицијата и да се води како:

- евиденција за дневни настани во врска со вршење на полициските работи и
- евиденција за извршени увиди.

Евиденцијата од членот 69 став 1 точка 16) од овој закон, може да биде структурирана врз основа на полициските работи и полициските овластувања што ги врши Полицијата и да се води како:

- евиденција за случени сообраќајни незгоди и
- евиденција за издадени потврди за оштетено возило со странски регистарски табlici.

Евиденцијата од членот 69 став 1 точка 20) од овој закон, може да биде структурирана врз основа на полициските работи и полициските овластувања што ги врши Полицијата и да се води како:

- евиденција на привремено одземени предмети;
- евиденција на пронајдени предмети;
- евиденција на привремено одзмени сообраќајни дозволи и регистарски табlici и
- евиденција за привремено одземени возачки дозволи.

Евиденцијата од членот 69 став 1 точка 22) од овој закон, може да биде структурирана врз основа на полициските работи и полициските овластувања што ги врши Полицијата и да се води како:

- евиденција на извршени проверки по барања на организациски единици во Министерството или друг државен орган или институција;
- евиденција на спроведени превентивни и алтернативни мерки врз основа на акт донесен од суд или друг државен орган (куќен затвор, куќен притвор, семејно насилство);
- евиденција на примени судски наредби за приведување на лица;
- евиденција на дадени асистенции врз основа на акт донесен од суд или друг државен орган.

Член 53

Во членот 70 по ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

„Податоците од евиденциите од членот 69 од овој закон, може да се поврзуваат само во врска со криминалистички истражувања на кривични дела, пронаоѓање на сторители на кривични дела, обезбедување на докази и други мерки и активности што може да користат за непречено водење на кривичните постапки согласно закон.“

Член 54

Членот 75 се менува и гласи:

„Податоците од евиденциите од членот 69 од овој закон се чуваат, и тоа :

- податоците од евиденцијата од точките 4), 5), 6), 13), 14), 15) - трајно;
 - податоците од евиденциите од точките 10) и 11) - 30 години;
 - податоците од евиденцијата од точката 7) - 15 години;
 - податоците од евиденциите од точките 16), 21) и 23) - 10 години;
 - податоците од евиденцијата од точките 2), 12), 17), 18), 19), 22) - пет години;
 - податоците од евиденцијата од точката 9) - пет години од запирање на потрагата;
 - податоците од евиденцијата од точките 3), 24) и 25) - две години;
- Податоците од евиденциите од членот 69-б од овој закон се чуваат:
- податоците од ставот 1 алинеи 2 и 3 - пет години;
 - податоците од ставот 1 алинеи 1, 4 и 5 - две години;
 - податоците од ставот 2 алинеи 1, 8 и 9 - трајно;
 - податоците од ставот 2 алинеи 2, 4, 5, 10, 11 и 12 - 15 години;
 - податоците од ставот 2 алинеја 3 - 10 години;
 - податоците од ставот 2 алинеи 6 и 7 - пет години;
 - податоците од ставот 4 алинеи 2, 3, 4, 7, 8, 9 и 10 - 10 години;
 - податоците од ставот 4 алинеи 1, 5 и 6 - пет години;
 - податоците од ставот 10 алинеја 1 - 15 години;
 - податоците од ставот 10 алинеја 2 - три години;
 - податоците од ставот 10 алинеи 3 и 4 - две години.“

Член 55

Во насловот на точка „17. Примена на посебни истражни мерки и прикриени извори на податоци“ зборовите „и прикриени извори на податоци“ се бришат.

Член 56

Членот 78 се менува и гласи:

„Кога е веројатно дека ќе се обезбедат податоци и докази неопходни за успешно водење на кривичната постапка, кои на друг начин не можат да се соберат, може да се преземат посебни истражни мерки согласно посебен закон.“

Член 57

Во член 80 во ставот 2 зборот „гумена“ се заменува со зборот „полициска“.

Член 58

Во насловот на потточката „19.2. Употреба на гумена палка“ зборот „гумена“ се заменува со зборот „полициска“.

Член 59

Во член 84 зборот „гумена“ се заменува со зборот „полициска“.

Член 60

Во член 87 став 1 во точката 1) зборот „гумена“ се заменува со зборот „полициска“.

Член 61

Во член 91 став 1 во точката 2) зборот „гумена“ се заменува со зборот „полициска“.

Член 62

Во членот 94 по зборовите „прописите за“ се додаваат зборовите „внатрешни работи“.

Член 63

Во член 95 став 1 во точката 2) во третиот ред по зборот „место“ се додаваат зборовите „во Министерството“.

Член 64

Во член 97 во ставот 2 по зборот „Министерството“ се става точка и зборовите до крајот на реченицата се бришат.

Член 65

Во член 107 во алинејата 1 зборовите „работи на криминалистичка техника;“ се заменуваат со зборовите „криминалистичко-технички работи и вештачења“.

Член 66

Во членот 122 ставот 2 се менува и гласи:
„Министерот на предлог на надлежната организациска единица донесува програма за стручно оспособување на резервниот состав на Полицијата.“

Член 67

Во член 125 алинејата 3 се менува и гласи:
„- кога е прогласена кризна состојба;“
По алинејата 5 се додава нова алинеја 6 која гласи:
„- при одржување на јавни собири со зголемен безбедносен ризик;“
Во алинејата 6 која станува алинеја 7 по зборот „граница“ се става запирка и се додаваат зборовите „обезбедувањето на определени личности и објекти;“.

Член 68

Во членот 127 по зборовите „униформата на Полицијата,“ се додаваат зборовите „личностите и објектите што се обезбедуваат, видовите на мерки и активности и степените на обезбедување,“.

Член 69

Во член 128 став 1 во алинејата 8 зборот „начин“ се заменува со зборот „начинот“.

По алинејата 9 се додаваат три нови алинеи 10, 11 и 12, кои гласат:

„- начинот на вршење на обезбедување на транспорт на пари и вредности;

- начинот на спроведување на препознавање;

- начинот на вршење на полиграфското тестирање и содржина на писмената согласност за примена на полиграфската техника;“.

Во алинејата 11 која станува алинеја 14 зборот „начин“ се заменува со зборот „начинот“.

Член 70

Подзаконските прописи од членовите 68 и 69 од овој закон ќе се донесат најдоцна до 1 декември 2012 година.

Член 71

Одредбите на членовите од 47 до 54 од овој закон ќе отпочнат да се применуваат од 1 декември 2012 година.

Член 72

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе отпочне да се применува од 1 декември 2013 година, освен одредбите на членовите 2, 3, 9 и 10 од овој закон кои ќе се применуваат од денот на влегувањето во сила на овој закон.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОГ-ЗАКОНОТ

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОНОТ

Со Предлогот на закон за изменување и дополнување на Законот за полиција, во најголем дел, се врши усогласување на Законот за полиција („Службен весник на Република Македонија“ бр. 114/06, 6/09) со Законот за кривична постапка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 150/10).

Предлогот на закон за изменување и дополнување на Законот за полиција се заснова врз истите начела врз кои е заснован Законот за полиција.

Воедно, овој закон содржи и решенија кои имаат за цел надминување на практичните проблеми кои произлегуваат од имплементација на Законот за полиција, како и содржинско односно термилошко-техничко усогласување на одредени одредби со Законот за гранична контрола („Службен весник на Република Македонија“ бр. 171/10).

Конкретно, со членот 1 од предложениот закон, се врши изменување и дополнување на членот 5 од Законот за полиција, со цел дополнување на листата на полициски работи со внесување на дејствието „идентификување и потрага по непосредна и посредна имотна корист прибавена со сторено кривично дело“, согласно искуствата од досегашната имплементација на Законот за полиција во однос на вршењето на полициските работи. Воедно, во истиот член се врши термилошко усогласување на една од полициските работи - „обезбедување на државната граница и контрола на преминувањето на државната граница“ со Законот за гранична контрола, каде оваа надлежност на Полицијата е утврдена како „гранични проверки и граничен надзор“.

Со членот 2 од Предлогот на законот за изменување и дополнување на Законот за полиција се менува членот 7 од Законот, со цел прецизирање на ситуациите во кои Полицијата укажува помош (асистенција). Имено, согласно наведената одредба, Полицијата укажува помош (асистенција), заради спроведување на извршна одлука, доколку при спроведувањето на извршувањето, надлежниот државен орган односно лицата кои со посебен закон се овластени да го спроведат извршувањето, наидат на физички отпор или таков отпор може оправдано да се очекува; по барања за асистенција предвидена со посебен закон (за обезбедување на превоз на експлозивни материји, вонреден превоз и придружба на определени стоки и др.) и по барања на државни органи, институции што вршат јавно овластување и правни лица, во врска со обезбедување на транспорт на пари и други вредносни пратки односно предмети од вредност, а по претходно склучен договор со подносителот на барањето. Во овие рамки, со членот 3 од Предлогот на законот се додава нов член 7-а, кој има за цел утврдување правен основ за донесување на решение од страна на министерот за внатрешни работи за наплата на трошоците при укажување на помош (асистенција) при што се утврдуваат и критериумите врз основа на кои ќе бидат утврдени трошоците. Со предметната одредба има за цел надминување на состојбата, во која законски не беше нормирано прашањето на чиј товар паѓаат трошоците за дадена асистенција и кои се критериумите за утврдување на истите.

Со членот 4 од Предлогот на законот, се менува членот 14 од Законот за полиција, при што за првпат во овој закон се утврдува кога и на кој начин Полицијата врши криминалистичко истражување. Конкретно, согласно ставот 3 од наведениот член, Полицијата врши криминалистичко истражување со примена на полициските овластувања, оперативно-тактички и превентивни

мерки согласно закон, кога постојат основи на сомневање дека одредено лице подготвува, извршува или извршило кривично дело или прекршок, или постои сомневање дека одредена појава го загрозува или би можела да го загрози животот на луѓето, нивните права, слободи, безбедноста, неповредливоста (телесен интегритет) или имотот во врска со вршењето на полициските работи како и заради откривање на кривично дело или прекршок, пронаоѓање на сторителот, спречување сторителот да се сокрие или побегне, да се откријат и обезбедат траги и предмети кои можат да послужат при утврдување на факти (како доказ) и да се прибираат информации кои можат да бидат од корист за успешно водење на кривичната и прекршочната постапка. Согласно ставот 4 од истиот член, криминалистичкото истражување започнува со полициски извид или со одлука на надлежен полициски службеник за воспоставување и спроведување на криминалистичка контрола, криминалистичка обработка и акција за што се водат соодветни евиденции согласно закон. Со предложената измена на членот 14 од Законот за полиција се врши усогласување на одредбата со Законот за кривичната постапка, односно со членот 46 од овој закон, согласно кој полициските службеници на Министерството за внатрешни работи како дел од правосудната полиција (заедно со припадниците на Финансиската полиција и со закон овластени лица на Царинската управа) по службена должност или по наредба на јавниот обвинител преземаат мерки и активности со цел откривање и криминалистичко истражување на кривични дела, спречување на натамошни последици на кривични дела, фаќање и пријавување на нивните сторители, обезбедување на докази и други мерки и активности што можат да користат за непречено водење на кривичната постапка.

Во рамки на Главата „II.Полициски работи“, се додава нов член 14-а со кој се нормира воспоставувањето на зајакната оперативна контрола од страна на Полицијата, на лица и објекти, заради превентивно дејствување и спречување на казниви дела (член 5 од предложениот закон).

Членот 6 од предложенот закон има за цел дополнување на членот 15 од Законот за полиција, каде се утврдени надлежностите на Бирото за јавна безбедност, во чии рамки се додава и организирањето и извршувањето на криминалистички вештачења. Предметната одредба произлегува од досегашната практична имплементација на законот и истата е во функција на нормативно-правно отсликување на надлежностите што спаѓаат во домен на работа на Бирото за јавна безбедност во Министерството за внатрешни работи. Поаѓајќи од предложената измена на овој член, извршено е и термилошко усогласување на членовите 40 и 107 од Законот за полиција (член 17 и член 65 од предложениот закон).

Членот 8 од Предлогот на законот за полиција со кој се менува членот 18 од Законот, има за цел прецизирање на надлежноста на организациската единица за сузбивање на организиран и сериозен криминал во Централните полициски служби на Министерството за внатрешни работи. При креирање на ова решение се имаше во предвид решението содржано во Законот за јавното обвинителство („Службен весник на Република Македонија“ бр.150/07, 111/08), со кој се утврдува надлежноста на Основното јавно обвинителство за борба против организиран криминал и корупција.

Со членовите 9 и 10 од предложениот закон, се врши содржинско и термилошко усогласување на одредбата на членот 26 од Законот за полиција со поимите и термините содржани во Законот за гранична контрола („Службен весник на РМ“ бр.171/10).

Со членот 11 од Предлогот на законот се дополнува членот 28 од Законот за полиција, односно се пропишуваат нови полициски овластувања (лишување од

слобода, прикриено полициско дејствување, влегување во туѓ дом и други затворени простории, препознавање и полиграфско тестирање). Воедно, со истиот член се предвидува и конкретно ревидирање на дел од полициските овластувања, со цел нивно термиолошко усогласување со Законот за кривичната постапка.

Членовите 12 и 13 од Предлогот на законот имаат за цел усогласување на Законот за полиција со Законот за кривичната постапка. Така, со членот 12 се додава нов член 28-а, согласно кој, покрај примената на полициските овластувања превидени со овој закон, полициските службеници ги извршуваат мерките на претпазливост определени од страна на судот во кривична постапка под услови утврдени со посебен закон.

Членот 14 од предложениот закон содржи интервенција на одредбите на членот 36 од Законот за полиција, во кој е утврдена општа рамка на начинот на кој се применуваат полициските овластувања од страна на полициските службеници. Со решението што се предлага, полициските овластувања полицискиот службеник ги применува по службена должност, по наредба на раководен полициски службеник, по одлука на надлежен суд или наредба на јавен обвинител, согласно со закон. Во овие рамки, предвидена е должност за полицискиот службеник да ги извршува наведените одлуки и наредби, освен ако нивното извршување очигледно претставува кривично дело.

Со членот 15 се врши ревидирање на одредбата за начинот на постапување на полициските службеници кон малолетните лица со референца за условите на нивно преземање согласно посебен закон (Законот за малолетничка правда - „Службен весник на Република Македонија“ бр. 87/07, 103/08, 161/08, 145/10).

Со членовите 16, 18, 19 и 20 од предложениот закон, се врши ревидирање на членовите 38, 42, 43 и 45 од Законот за полиција, со кои се уредени полициските овластувања „проверка на идентитет на лица и предмети“, „собирање на информации“ и „повикување“, со цел правно нормирање на постапувањето на полициските службеници при преземањето на наведените овластувања, во согласност со искуствата од досегашната примена на предметните одредби и заложбите за нивно подобрување и унапредување.

Со членот 21 од Предлогот на законот, се додава нов член 45-а, со кој нормативно – правно се уредува полициското овластување „лишување од слобода“, усогласувајќи се со одредбите на Законот за кривичната постапка. Конкретно, во членот 45-а, утврдено е дека лишување од слобода без писмена наредба може да се изврши на лице кога се исполнети условите согласно Законот за кривичната постапка, односно на лице за кое е распишан распис согласно закон.

Извршените интервенции за воведување на полициското овластување „лишување од слобода“, имплицираа соодветни нормативно-правни корекции во одредбите на членовите 46, 47, 48 и 49 (членови 22, 23 и 24 од предложениот закон).

Членовите 25 и 26 од Предлогот на законот со кои се уредува институтот „задржување на лицето лишено од слобода“ имаат за цел усогласување на Законот за полиција со Законот за кривичната постапка, за што е извршно соодветно нормативно-правно ревидирање на одредбите на членот 50, како и воведување на членови 50-а, 50-б, 50-в и 50-г со кои се уредува начинот на примена на полициското овластување „задржување“.

Со членот 27 од предложениот закон, се врши ревидирање на членот 51 од Законот за полиција, со кој се уредува „потрагата по лица и предмети“, како едно од полициските овластувања, имајќи ги предвид искуствата од

досегашната примена на предметното овластување, како и негово усогласување со Законот за кривичната постапка.

Со цел нормативно - правно уредување на полициското овластување „прикриено полициско дејствување“, по членот 51 од Законот за полиција, додадена е нова точка „6-а и нов член 51-а. Согласно наведениот член, во постапката на собирање информации, Полицијата може да преземе мерки на прикриено полициско дејствување кога ќе се утврди дека со други полициски методи не може да се постигне целта на вршењето на полициските работи. Мерки на прикриено полициско дејствување се засилено прикриено набљудување и оперативен надзор на јавни места и истите се преземаат по наредба на директорот на Бирото за јавна безбедност или од него овластен работник (член 28 од предложениот закон).

Со членовите 29, 30 и 31 од предложениот закон, се врши ревидирање на одредбите од членовите 52 и 55 од Законот за полиција, каде се уредени полициските овластувања „пренасочување, насочување или ограничување на движењето на лица и превозни средства на определен простор за нужно потребно време“ и „предупредување и наредување“, со цел нивно усогласување со Законот за кривична постапка и подобрување на постојните решенија.

Членовите 32, 33 и 34 од Предлогот на законот имаат за цел усогласување на членовите 57, 58 и 59 од Законот за полиција со Законот за кривичната постапка. Имено, согласно член 32 од предложениот закон, полицискиот службеник може привремено да одземе предмети со наредба на суд, во случаите утврдени со Законот за кривичната постапка. Одземањето на предмети може да се изврши и без наредба на суд, во следните случаи: кога постојат основи за сомневање дека се работи за предмет на кривично дело, прекршок или имотна корист прибавена со кривично дело или прекршок кој може да послужи како доказ во постапката, доколку постои опасност од одлагање; кога заради заштита на општата безбедност, одземањето на предметот неопходно е потребно и на лице на кое привремено му е ограничена слободата на движење, а поседува или може да употреби предмет за самоповредување, напад или бегство.

Ревидирањето на називот на полициското овластување „преглед односно претрес на определени објекти, простории на државни органи, институции што вршат јавни овластувања и други правни лица и увид во нивната документација“ и членот 60 од Законот за полиција се врши заради усогласување со Законот за кривичната постапка (членови 35 и 36 од предложениот закон). Воедно, со членот 37 од Предлогот на Законот се додава нов член 60-а, кој има за цел подетално разработување на полициското овластување „влегување во туѓ дом и други затворени простории“ и усогласување со Законот за кривичната постапка, користејќи компаративни искуства од Република Хрватска.

Со членовите 38 и 39 од предложениот закон, се врши ревидирање на називот и примената на полициското овластување „сопирање, легитимирање, преглед односно претрес на лица, превозни средства и багаж“, заради усогласување со Законот за кривичната постапка. Имено, членот 39 од Предлогот на законот, го уредува постапувањето на полицискиот службеник при примена на предметното овластување и тоа на начин што истиот е овластен да изврши сопирање, легитимирање, преглед односно претрес на лице, превозното средство и багажот кој лицето го носи со себе, кога тоа е неопходно заради пронаоѓање на предмети за напад или самоповредување или кога постојат основи за сомневање дека кај нив ќе се пронајдат предмети кои потекнуваат од кривично дело или прекршок, траги на кривично дело или прекршок или предмети што можат да послужат во кривична или прекршочна постапка. Во

овие рамки, под преглед на лица, превозни средства и багаж се подразбира, надворешни проверки на облеката и други предмети, превозното средство и багажот, но не и дејствија со кои нешто што не е видливо се прави видливо со отворање, отпакување или слично. Исто така, полицискиот службеник може да изврши преглед на лице, превозно средство и багаж на место кое што не е видливо, доколку лицето над кое се врши преглед (obleka и други предмети), односно неговото превозно средство или багаж, на барање на полицискиот службеник доброволно го отвори, отпакува или слично, местото кое не е видливо. Преглед на лице може да изврши само лице од ист пол, освен во исклучителни случаи кога е неопходен итен преглед на лице, заради одземање на оружје или предмет подобен за напад или самоповредување, а при прегледот полициските службеници се овластени да користат технички средства или службено куче.

Во членовите 40 и 41 од предложениот закон, се содржани одредби со кои се ревидира називот и примената на полициското овластување „обезбедување и преглед на местото на настанот“ со цел усогласување со Законот за кривичната постапка и унапредување на постојните законски решенија.

Со членовите 42 и 43 од предложениот закон, се врши изменување и дополнување на називот и примената на полициското овластување „примање на пријави“, со цел дополнување на истото со прием на поплаки, поднесување на пријави и известувања, имајќи ги предвид досегашните искуства и надлежности на Полицијата и нивно натамошно подобрување. Имено, Полицискиот службеник е должен да прима кривични пријави за кривични дела, пријави за прекршоци, поплаки и пријави за други настани. Во овие рамки, кога при поднесувањето на кривичната пријава, полицискиот службеник со преземање на соодветни полициски овластувања утврди дека се работи за кривично дело за кое се гони по приватна тужба или се утврди дека делото нема обележја на казниво дело, полицискиот службеник е должен за тоа да го извести оштетениот веднаш, односно во рок од 15 дена. Воедно, кога полицискиот службеник прима писмена или усна пријава за казниво дело за кое се гони по приватна тужба, чиј сторител е познат, должен е за тоа да го извести лицето кое е овластено да поднесе приватна тужба, освен доколку истото веќе ја нема поднесено истата. По приемот на кривична пријава или добиено сознание за постоење основи за сомневање дека е сторено кривично дело за кое се гони по службена должност, полицискиот службеник без одлагање го известува јавниот обвинител согласно закон. Со членот 44 од Предлогот на законот, се додаваат членовите 63-а, 63-б, 63-в и 63-г, со кои се прецизира постапката на примање на кривични пријави за кривични дела, пријави за прекршоци, поплаки и пријави за други настани од страна на Полицијата.

Со членот 45 од Предлогот на законот, се додаваат нови членови 63-д, 63-ѓ, 63-е и 63-ж, со цел нормативно–правно уредување на полициското овластување „препознавање“. Наведениот член има за цел усогласување на Законот за полиција со Законот за кривичната постапка. Согласно членот 63-д, препознавање се спроведува заради откривање на сторители на кривични дела; откривање на сторители на прекршоци; утврдување на идентитет на лица со непознат идентитет; утврдување на идентитет на пронајден човечки леш со непознат идентитет и препознавање на предмети. Во членот 63-ѓ, е уредено кои методи на препознавање може да ги презема Полицијата. Конкретно, согласно овој член, Полицијата може да спроведе смотра; групна идентификација; видеофилм; фотографија; соочување и презентирање на предмети, доколку со друг закон не е предвидено спроведување на друг начин на препознавање. Согласно членот 63-е, при спроведување на препознавање покрај полициските службеници кои го вршат овој метод и осомничениот над кој се врши препознавањето, може да присуствува и бранителот на осомничениот, а при спроведување на препознавање заради откривање на сторител на кривично дело за кое се гони по службена должност, задолжително присуствува и јавниот

обвинител. Во членот 63-ж, е утврдено дека Полицијата го спроведува препознавањето на начин што не ги нарушува слободата, правата, угледот и честа на сите учесници во препознавањето.

Членот 46 од предложениот закон, со кој во рамки на полициските овластувања се додава и „полиграфското тестирање“, има за цел пропишување на условите за преземање на полициското овластување „полиграфско тестирање“ и законско уредување на оваа материја. Имено, со наведениот член се додаваат три нови членови 65-а, 65-б и 65-в, во кои се разработуваат целта на полиграфското тестирање, условите за преземање на ова полициско овластување, обврските на полицискиот службеник при примена на предметното овластување, како и исклучоците од примената на ова полициско овластување.

Со членовите од 47 до 54 од предложениот закон, се врши ревидирање на називот и примената на полициското овластување „собирање, проценување, обработка, анализирање, користење, оценување, пренесување, чување и бришење на податоци и обработка на лични податоци“. Конкретно, со членот 51 се предвидува ревидирање на постојните одредби на членот 69 од Законот за полиција, заради прецизно формално-правно уредување на евиденциите што ги води Полицијата во врска со вршењето на полициските работи. Додавањето на новиот член 69-а е условено од потребата од усогласување на Законот за полиција со Законот за личните податоци („Службен весник на Република Македонија“ бр.7/05, 124/10, 135/11), согласно кој само со закон можат да се уредат податоците кои ги содржат евиденциите. Воедно, со членот 69-б се врши допрецизирање на евиденциите кои можат да се водат од страна на Полицијата, односно можноста за структурирање на евиденциите врз основа на полициските работи и полициските овластувања. Идентична е и интенцијата за ревидирање на членот 75 од Законот за полиција, во чии рамки се пропишуваат роковите за чување на податоците од секоја одделна евиденција.

Со членовите 55 и 56 од предложениот закон, се врши ревидирање на називот и примената на полициското овластување „примена на посебни истражни мерки и прикриени извори на податоци“, со цел усогласување со одредбите на Законот за кривичната постапка.

Со членовите 57, 58, 59, 60 и 61 од предложениот закон, се врши термиолошко ревидирање на називот и одредбите со кои се уредува употребата на гумена палка, како едно од средствата за присилба, со цел соодветно нормативно-правно отсликување на практичната имплементација на предметните одредби со кои е регулирана оваа материја.

Членот 62 од предложениот закон содржи одредба за изменување на членот 94 од Законот за полиција, со кој е предвидено дека правата и обврските од работниот однос, полицискиот службеник ги остварува согласно со прописите за работни односи, Колективниот договор на Министерството за внатрешни работи и Законот за полиција. Со оглед дека во периодот по донесување на Законот за полиција е донесен нов Закон за внатрешни работи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 92/0935/10, 36/11 158/11), каде во рамки на поимното определување на категоријата овластено службено лице се опфатени и полициските службеници, се наметна потребата од ревидирање на предметниот член.

Во рамки на главата „V.Работни односи“ во членот 97 од Законот за полиција, предвидени се условите за засновање на работен однос, како и начините на засновање на работен однос на полициски службеник и тоа врз основа на јавен оглас, на начин и под услови утврдени со предметниот закон. По исклучок, работен однос без јавен оглас е предвидено да се заснова за стипендисти на министерството – завршени студенти на Полициската академија. Донесувањето

на Законот за основање на високообразовна установа Факултет за безбедност во состав на Универзитетот „Св.Климент Охридски“-Битола („Службен весник на Република Македонија“ бр.81/08), со кој престанува да важи Законот за Полициската академија („Службен весник на Република Македонија“ бр.40/03), имплицира соодветно ревидирање на членот 97 став 2 од Законот за полиција (член 64 од предложениот закон). Во рамки на условите за засновање на работен однос, извршено е и нормативно прецизирање на одредбата на членот 95 став 1 точка 2 од Законот за полиција, со цел отстранување на можноста за различно толкување во процесот на нејзина практична имплементација (член 63 од предложениот закон).

Во рамки на Главата „VI. Резервен состав на Полицијата“, со членот 66 од законот чие донесување се предлага, се врши интервенција во членот 122 став 2 од Законот за полиција, каде се регулира овластувањето на министерот за донесување на програма за стручно оспособување на резервниот состав на Полицијата. Имајќи ја предвид внатрешната реорганизација на организациските структури, се предлага програмата да биде донесена од страна на министерот за внатрешни работи, по предлог на надлежната организациска единица во министерството.

Во истата Глава, со членот 125 од Законот за полиција се уредени случаите во кои министерот за внатрешни работи може да одлучи да повика припадници на резервниот состав на Полицијата за вршење на полициските работи. Имајќи ја предвид досегашната практична имплементација на предметната одредба, со членот 67 од предложениот закон се предлага ревидирање односно дополнување на посочениот член од Законот за полиција.

Со членовите 68 и 69 од Предлогот на законот, се вршат измени и дополнувања на членовите 127 и 128 од Законот за полиција, со што се пропишува правен основ за донесување на следните подзаконски прописи:

- уредба за личностите и објектите што се обезбедуваат, видовите на мерки и активности и степените на обезбедување (член 68 од предложениот закон);
- подзаконски пропис за начинот и постапката за вршење на обезбедување на транспорт на пари и вредности;
- подзаконски пропис за начинот и постапката на спроведување на препознавање и
- подзаконски пропис за начинот на вршење на полиграфското тестирање и содржина на писмената согласност за примена на полиграфската техника (член 69 од предложениот закон).

Со членот 70 од предложениот закон се предвидува рок за донесување на подзаконските прописи што произлегуваат од Предлогот на законот, најдоцна до 1 декември 2012 година.

Одредбата на членот 71 од предложениот закон, предвидува одложна примена на одредбите на членовите од 47 до 54 од предложениот закон, за кои е предвидено да отпочнат да се применуваат од 1 декември 2012 година.

Членот 72 од предложениот закон, го предвидува влегувањето во сила на овој закон осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“ – за одредбите од членовите 2, 3, 9 и 10 како и одложната примена на останатите одредби – за кои законот ќе отпочне да се применува од 1 декември 2013 година.

II. МЕЃУСЕБНАТА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Решенијата содржани во предложените изменувања и дополнувања имаат за цел меѓусебна усогласеност на одредбите содржани во Законот за полиција со одредбите содржани во Законот за кривична постапка и решенија содржани во други позитивно-правни прописи.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со усвојување на предложените решенија ќе се постигне дополнително прецизирање на одредбите од Законот за полиција, создавање на нормативни предуслови за целосно практично имплементирање на одредбите од Законот за кривичната постапка, како и унапредување на постојните законски решенија со цел нивна доследна практична имплементација.

IV. ПРОПИСИ ШТО ТРЕБА ДА СЕ ДОНЕСАТ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Со донесувањето на Предлогот на законот за изменување и дополнување на Законот за полиција се создава потреба од донесување на следните подзаконски акти:

- Уредба за личностите и објектите што се обезбедуваат, видовите на мерки и активности и степените на обезбедување.

Со оваа уредба ќе се уредат прашањата за личностите и објектите што се обезбедуваат, видовите на мерки и активности и степените на обезбедување.

- Упатство за начинот и постапката за вршење на обезбедување на транспорт на пари и вредности.

Предмет на уредување на ова упатство ќе биде начинот и постапката за вршење на обезбедување на транспорт на пари и вредности.

- Упатство за начинот и постапката на спроведување на препознавање.

Со ова упатство ќе се уреди начинот и постапката на спроведување на новото полициско овластување препознавање.

- Упатство за начинот на вршење на полиграфското тестирање и содржина на писмената согласност за примена на полиграфската техника.

Предмет на уредување на ова упатство ќе биде начинот на вршење на полиграфското тестирање и содржина на писмената согласност за примена на полиграфската техника.

ИЗВОД НА ОДРЕДБИ ОД ЗАКОНОТ ЗА ПОЛИЦИЈА ШТО СЕ МЕНУВААТ

Член 5

Полициски работи, во смисла на овој закон, се дејствија на полициските службеници што се однесуваат на:

- заштита на животот, личната сигурност и имотот на граѓаните;
- заштита на слободите и правата на човекот и граѓанинот гарантирани со Уставот на Република Македонија, законите и ратификуваните меѓународни договори;
- спречување на вршење кривични дела и прекршоци, откривање и фаќање на нивните сторители и преземање на други со закон определени мерки за гонење на сторителите на тие дела;
- одржување на јавниот ред и мир;
- регулирање и контрола на сообраќајот на патиштата;
- контрола на движење и престој на странци;
- обезбедување на државната граница и контрола на преминување на државната граница;
- укажување помош и заштита на граѓаните во случај на неопходна потреба;
- обезбедување на определени личности и објекти и
- други работи утврдени со закон.

Член 7

Полицијата укажува помош (асистенција) за спроведување на извршна одлука, доколку при спроведувањето на извршувањето, надлежниот државен орган, односно лицата кои со посебен закон се овластени да го спроведат извршувањето, наидат на физички отпор или таков отпор може оправдано да се очекува.

Барањето за асистенција, надлежниот државен орган од ставот 1 на овој член, го поднесува до Полицијата во писмена форма, најдоцна пет дена пред спроведување на извршувањето на одлуката од ставот 1 на овој член.

Началникот на Секторот за внатрешни работи одлучува за начинот на давање на помошта (асистенција) и за тоа навреме го известува подносителот на барањето.

Член 14

Полицискиот службеник презема мерки што се однесуваат на гонење на сторител на казниво дело, само кога постојат основи за сомневање дека лицето е сторител на такво дело. Основи за сомневање постојат кога Полицијата располага со сознанија кои врз основа на криминалистичкото и полициското знаење и искуство можат да се оценат како доказ за сторено казниво дело и вина на сторителот на тоа дело.

Кога постојат основи за сомневање за казниво подготвување или планирање или за извршување на кривично дело, Полицијата отвора криминалистичка обработка и презема мерки согласно со Законот за кривичната постапка.

Член 15

Полициските работи во Министерството ги врши Биро за јавна безбедност (во натамошниот текст: Бирото), како орган во состав на Министерството.

Во надлежност на Бирото е:

- 1) концептуално планирање, следење и анализирање на безбедносната состојба и причините за појава на криминалитет и загрозување на јавната безбедност;

2) усогласување, насочување, генерален и стручен надзор и контрола над работата на организационите единици на Полицијата;

3) собирање, обработка, анализа, користење, оценување, пренос, чување и бришење на податоци од делокругот на работа на Полицијата, како и обработка на лични податоци под услови и на начин утврдени со овој и посебен закон;

4) учество во вршењето на одредени сложени работи од делокругот на работа на организационите единици на Полицијата;

5) спроведување на ратификуваните меѓународни договори за полициска соработка и други меѓународни акти за кои е надлежна Полицијата;

6) предлагање стандарди за опрема и материјално-технички средства за организационите единици на Полицијата;

7) грижа за подготвеноста на Полицијата за дејствување и работа во услови на сложена безбедносна состојба и

8) други работи утврдени со закон.

Генералниот надзор ја опфаќа организационата структура на Полицијата, методологијата на работа на Полицијата и се врши еднаш на четири години.

Стручниот надзор се врши по наредба на директорот на Бирото доколку се оцени потреба за надзор на почитувањето на пропишаните стандарди и постапки за работа на Полицијата.

Член 17

За вршење на полициски работи за кои е потребен висок степен на специјализација, а заради ефективно и економично извршување на одредени специфични и сложени задачи, како и за потребите на секторите за внатрешни работи и регионалните центри за гранични работи, по принцип на централизирано работење, се формираат Централни полициски служби, кои работите ги вршат на целата територија на Република Македонија.

Централните полициски служби ги вршат работите од областа на организираниот криминал, криминалистичката техника, работите на давање поддршка во извршувањето на одредени специфични и сложени работи на подрачјето на секторите за внатрешни работи и регионалните центри за гранични работи од страна на посебните единици на Полицијата, како и други работи и задачи.

Со Централните полициски служби раководи началник.

За началник на Централните полициски служби може да биде назначено лице кое покрај општите услови за засновање на работен однос во Полицијата предвидени со овој закон, ги исполнува и следниве посебни услови:

1) да има завршено соодветно високо образование и

2) да има работно искуство во Полицијата најмалку од осум години, од кои четири години на раководно работно место.

Началникот на Централните полициски служби го назначува и разрешува министерот од редот на вработените, во транспарентна постапка.

Началникот на Централните полициски служби, за својата работа непосредно е одговорен на директорот.

Член 18

Во Централните полициски служби функционира Оддел за организиран криминал за спречување и откривање на кривични дела за кои гонењето се презема по службена должност, извршени од организирана група од најмалку три лица, која дејствува одреден период, со цел за да оствари непосредна или посредна финансиска корист или друг вид материјална корист и која ќе изврши едно или повеќе кривични дела, како и за други кривични дела за кои со закон е пропишана казна затвор во траење од најмалку четири години.

Одделот од ставот 1 на овој член ги врши работите и за откривање и спречување на кривични дела кои по својата природа се транснационални, како и за откривање на организирани групи кои користат насилство и друг вид сила и

притисок, се вклучуваат во легалните економски активности и со коруптивни дејствија создаваат услови за полесно остварување профит и заштита од кривично гонење.

Одделот од ставот 1 на овој член во извршувањето на своите работи соработува и ги спроведува насоките добиени од јавниот обвинител, согласно со закон.

Одделот од ставот 1 на овој член при извршувањето на своите работи добива поддршка во материјални и човечки ресурси од секторите за внатрешни работи и регионалните центри за гранични работи.

Член 26

За вршење на полициските работи што се однесуваат на обезбедување на државната граница и контрола на преминување на државната граница се формираат регионални центри за гранични работи, и тоа:

- Регионален центар - Југ, со седиште во Кавадарци;
- Регионален центар - Исток, со седиште во Делчево;
- Регионален центар - Север, со седиште во Скопје и
- Регионален центар - Запад, со седиште во Охрид.

Со регионалниот центар за гранични работи раководи началник кој работите ги врши во полициска униформа.

За началник на регионален центар за гранични работи може да биде назначено лице кое покрај општите услови за засновање на работен однос во Полицијата предвидени со овој закон, ги исполнува и следниве посебни услови:

- 1) да има завршено високо образование и
- 2) да има работно искуство во Полицијата најмалку од десет години, од кои четири години на раководно работно место.

Началникот од ставот 2 на овој член го назначува и разрешува министерот од редот на вработените, во транспарентна постапка, во согласност со подзаконските акти на министерот.

Началникот на регионалниот центар за гранични работи, за својата работа непосредно е одговорен на директорот.

Член 27

Во регионалните центри за гранични работи се формираат полициски станици за обезбедување на државната граница и полициски станици за гранична контрола, согласно со меѓународните стандарди за надзор на државната граница.

Со полициските станици од ставот 1 на овој член раководи командир кој работите ги врши во полициска униформа.

Командирот на полициските станици од ставот 2 на овој член го назначува и разрешува министерот по предлог на директорот на Бирото од редот на вработените, во транспарентна изборна постапка.

Член 28

Полициски овластувања уредени со овој закон се:

- 1) проверка и утврдување на идентитетот на лица и предмети;
- 2) собирање на информации;
- 3) повикување;
- 4) приведување;
- 5) задржување;
- 6) потрага по лица и предмети;
- 7) пренасочување, насочување или ограничување на движењето на лица и превозни средства на определен простор за нужно потребно време;
- 8) предупредување и наредување;
- 9) привремено одземање на предмети;
- 10) преглед или претрес на определени објекти и простории на државни органи, институции што вршат јавни овластувања и други правни лица и увид во определена нивна документација;
- 11) сопирање, преглед или претрес на лица, багаж и превозни средства;

- 12) обезбедување и преглед на местото на настанот;
- 13) примање на пријави;
- 14) јавно распишување награда;
- 15) снимање на јавни места;
- 16) собирање, обработка, анализирање, користење, оценување, пренесување, чување и бришење на податоци, како и обработка на лични податоци под услови и на начин утврдени со овој и посебен закон;
- 17) примена на посебни истражни мерки и прикриени извори на податоци и
- 18) заштита на лица опфатени согласно со прописите за заштита на сведоци.

При преземање на дејствијата во рамките на полициските овластувања од ставот 1 на овој член, можат да се употребат и средства за присилба под услови и на начин утврдени со закон.

Член 34

При примената на полициските овластувања повикување, приведување и задржување, полицискиот службеник мора веднаш да го извести лицето на јазик што го разбира, за причините за повикувањето, приведувањето или задржувањето и на јасен начин да го поучи за правото да молчи, правото да се советува со бранител, правото на бранител за време на полициската постапка, правото на лекарска помош ако тоа лицето го бара, како и за правото да се извести член на неговото семејство или нему блиско лице.

Член 36

Полициските овластувања полицискиот службеник ги применува по лична одлука, по наредба на раководен полициски службеник, на барање на надлежен суд или јавно обвинителство, согласно со закон.

Полицискиот службеник е должен да ги извршува наредбите од ставот 1 на овој член, освен ако нивното извршување претставува кривично дело.

Член 37

Полициските овластувања кон малолетни лица ги применуваат полициски службеници кои се посебно оспособени за работи на сузбивање на малолетничката деликвенција.

Во исклучителни случаи, полициски овластувања кон малолетни лица можат да применуваат и други полициски службеници ако заради околностите на случајот не можат да постапуваат полициските службеници од ставот 1 на овој член.

Полициските овластувања кон малолетните лица по правило се применуваат во присуство на нивниот родител или старател, освен ако заради посебни околности или неодложност на постапувањето тоа не е можно.

Член 38

Проверката на идентитетот на лице ќе се примени кон лицето:

1) кое треба да се лиши од слобода, приведе, задржи, упати или предаде на надлежен државен орган или установа;

2) од кое се заканува опасност за чие спречување е неопходно полициско постапување;

3) над кое се извршува преглед или претрес или се преземаат други со закон утврдени мерки и активности;

4) кое е затечено во туѓ дом, објект и други простории или во превозни средства над кои се извршува преглед или претрес, ако проверката на идентитетот е потребна;

5) кое е затечено на простор или објект на кој е привремено ограничена слободата на движење и задржување, ако проверката е неопходно потребна;

6) кое пријавува извршено кривично дело или прекршок или сторителите на тие дела, односно соопштува информации од интерес на работата на

Полицијата, освен ако лицето кое го пријавува кривичното дело или прекршокот не сака да се идентификува;

7) кое со своето однесување предизвикува сомневање дека е сторител на кривично дело или прекршок или дека има намера да стори такви дела или кое одговара на описот на лице по кое се трага;

8) кое ќе се затекне на местото на извршено кривично дело или прекршок;

9) кое се наоѓа на место на кое заради безбедносни причини е потребно да се утврди идентитетот на сите лица или на поголемиот број лица;

10) на оправдано барање на службено лице од државен орган, правно или физичко лице и

11) во други случаи утврдени со закон.

Оправдано барање од ставот 1 точка 10 на овој член е барањето од кое е очигледно

дека на службеното лице податоците му се неопходни за законско постапување или кога на физичкото лице му е повредено некое право.

Полицискиот службеник е должен да го запознае лицето за причините за проверката на неговиот идентитет.

Член 40

Идентитет на лице се утврдува кога лицето не ги поседува исправите од членот 39 став 1 на овој закон или кога постои сомневање во веродостојноста на овие исправи, како и кога идентитетот не е потврден согласно со членот 39 став 2 на овој закон.

Идентитетот на лицето од ставот 1 на овој член се утврдува со користење на методи и средства на криминалистичка тактика и техника, медицински или други соодветни вештачења.

Ако утврдувањето на идентитетот на лицето не може да се изврши согласно со

ставовите 1 и 2 на овој член, Министерството е овластено јавно да објави опис на лицето,

снимка, цртеж или фоторобот на лицето.

Кога идентитетот не може да се утврди на друг начин, Министерството е овластено да објави фотографија на лицето кое за себе не може да даде лични податоци или на леш на непознато лице.

Член 42

Полицискиот службеник е овластен да собира информации во врска со казниви дела, во непосредни разговори со граѓани и претставници на државни органи и правни лица.

Граѓанинот и претставникот на државниот орган, односно правното лице од ставот 1 на овој член, не е должен да ги даде бараните информации на полицискиот службеник.

Член 43

Полицијата е овластена писмено со покана да повикува граѓани заради собирање потребни известувања неопходни за извршување на полициските работи.

Писмената покана од ставот 1 на овој член содржи: име и презиме на лицето кое се повикува, назив, место и адреса на седиштето на организационата единица на Полицијата каде што се повикува лицето, причини за повикувањето, место и време на повикувањето, како и поука за правото на бранител во полициската постапка, како и последиците доколку не се јави на поканата.

Повиканото лице може присилно да се доведе само со судска наредба и само тогаш кога очигледно одбегнува да се јави на уредно доставена покана во

која било предупредено на можноста од присилно доведување и тогаш кога своето недоаѓање нема да го оправда.

Лицето кое ќе се јави на поканата или било присилно доведено, а одбило да даде известувања, не смее повторно да се повикува заради истите причини.

Лицето кое е повикано или присилно доведено се поучува за правата од членот 34 на овој закон, како и за околноста дека истото не е лишено од слобода и дека откако ќе даде или одбие да даде известување може да си оди.

За повикувањето и извршениот разговор со повиканото лице, полицискиот службеник изготвува службена белешка.

Член 45

Полицискиот службеник е овластен да повика лице и усно, при што е должен да му ги соопшти причините за повикувањето, а со согласност на лицето може да го превезе до службените простории.

Лице може да се повика и преку средствата за јавно информирање кога е тоа неопходно потребно заради опасност од одлагање, безбедност на постапувањето или кога поканата се упатува на поголем број лица.

Повикување на малолетно лице се врши со доставување на писмена покана до неговиот родител или старател.

Член 46

Лице може да се приведе врз основа на писмена наредба издадена од надлежен суд.

Лицето од ставот 1 на овој член може да се приведе заради спроведување во просториите на Полицијата, друг надлежен државен орган или до местото одредено со наредбата.

Полицискиот службеник е должен на лицето кое треба да го приведе да му ја предаде наредбата од ставот 1 на овој член.

Полицискиот службеник нема да му ја враќа наредбата од ставот 1 на овој член на лицето за кое основано се сомнева дека ќе даде отпор.

Лицето може да се приведе во време од 6,00 до 22,00 часот. Во случај кога приведувањето е нужно заради преземање на полициските работи кои не трпат одлагање, лицето може да се приведе и надвор од времето утврдено во ставот 5 на овој член.

Член 47

Приведување без писмена наредба може да се изврши на лице:

- 1) чиј идентитет треба да се утврди;
- 2) за кое е напишана потерница;
- 3) затекнато во извршување на кривично дело за кое се гони по службена должност и
- 4) затекнато во извршување на прекршок со елементи на насилство.

Член 48

Одредбите за приведување не се применуваат спрема лице за кое оправдано се претпоставува дека неговото приведување значително ќе го наруши неговото здравје.

Доколку приведувањето се врши по наредба на судот за причините од ставот 1 на овој член се известува судот што ја издал наредбата за приведување.

Одредбите за приведување не се применуваат и спрема лице кое извршува работи кои не смеат да се прекинат се додека не се обезбеди соодветна замена.

Член 49

Полицискиот службеник е должен лицето кое се приведува, пред приведувањето да го запознае со правата од членот 34 на овој закон.

Член 50

Полицискиот службеник може да задржи лице за кое постојат основи за сомневање дека сторило кривично дело за кое се гони по службена должност, под услови и на начин утврдени со посебен закон, при што задржувањето може да трае најмногу 24 часа.

Полицискиот службеник може да задржи лице затечено при извршување на прекршок под услови и на начин утврдени со посебен закон, како и лице кое го нарушува или загрозува јавниот ред и мир, а воспоставувањето на јавниот ред и мир или отстранувањето на загрозувањето не може да се постигне на друг начин.

Задржувањето од ставот 2 на овој член може да трае најмногу 12 часа.

Полицискиот службеник може да задржи лице под дејство на алкохол или други психоактивни материи под услови и на начин утврдени со посебен закон, при што задржувањето може да трае најмногу 8 часа.

Лицето кое го испорачал странски орган на безбедноста заради спроведување до надлежен државен орган може да се задржи најмногу 24 часа.

Задржувањето се прекинува веднаш по престанувањето на причините за задржување.

Член 51

Полициската е овластена да спроведува мерки на потрага по лица и предмети.

Мерките за потрага од ставот 1 на овој член се потерница, распис и објава.

Потерница се распишува за лица за кои е издадена наредба во согласност со закон.

Распис се распишува за:

1) лице за кое постојат основи на сомневање дека е сторител на кривично дело или прекршок и
2) исчезнати лица.

Објава се распишува за:

1) утврдување на живеалиште или престојувалиште на лице;
2) утврдување на идентитет на лице кое не е во состојба да даде лични податоци за себе или за леш чиј идентитет не може да се утврди и
3) пронаоѓање на предмети во врска со кривично дело или прекршок, како и предмети кои се исчезнати.

7. Пренасочување, насочување или ограничување на движењето на лица и превозни средства на определен простор за нужно потребно време

Член 52

Полицискиот службеник е овластен да пренасочи, насочи или ограничи движење на лица и превозни средства на определен простор за нужно потребно време заради:

1) спречување на извршување на кривично дело или прекршок;
2) постоење основи за сомневање дека е сторено кривично дело за кое се гони по службена должност;
3) пронаоѓање и фаќање на сторител на кривично дело или прекршок;
4) пронаоѓање и фаќање на лице по кое се трага;
5) откривање и обезбедување траги на кривично дело и предмети што можат да послужат како доказ во постапката;
6) случаи на загрозување безбедност предизвикана од елементарни непогоди и други несреќи и
7) собирање известувања што можат да бидат од корист за успешно водење на постапката.

Пренасочувањето, насочувањето или ограничувањето на движењето од ставот 1 на овој член не смее да трае подолго од времето неопходно потребно за остварување на целта заради која истото се применува.

За остварување на целта од ставот 1 на овој член полицискиот службеник е овластен да изврши отстранување на лица (евакуација) на безбедно растојание, да забрани пристап на лица и возила, да изврши преглед

на просторот, лицата и превозните средства, како и да изврши проверка на идентитетот на лицата.

Член 55

Полицискиот службеник во извршувањето на полициските работи може да издаде усна наредба во случаи кога е тоа потребно за:

- да се заштити животот и личната сигурност на луѓето и имотот;
- да се спречи извршување на кривично дело за кое се гони по службена должност или прекршок, да се обезбедат траги од кривично дело и предмети што можат да послужат како доказ во кривична или прекршочна постапка;
- да се одржи или спречи нарушување на јавниот ред и мир, како и за воспоставување на нарушен јавен ред и мир;
- заштита на сигурноста на објекти и личности кои се обезбедуваат;
- контрола, регулирање и безбедност во сообраќајот на патиштата;
- обезбедување на државната граница и контрола на преминување на државната граница и
- спасување на луѓето и отстранување на последиците од природни непогоди и други несреќи.

Член 57

Полицискиот службеник привремено ќе одземе предмет:

1) кога околностите укажуваат дека со одреден предмет е сторено кривично дело или прекршок, како и предмети кои се принос од извршено кривично дело или прекршок или предметот е наменет за извршување на кривично дело или прекршок;

2) кога заради заштита на општата безбедност, одземањето на предметот неопходно е потребно;

3) на лице на кое привремено му е ограничена слободата на движење, а поседува или може да употреби предмет за самоповредување, напад или бегство и

4) кој може да послужи како доказ во постапката.

За привремено одземените предмети полицискиот службеник е должен да издаде потврда. Во потврдата се наведени обележјата на привремено одземениот предмет по кои тој се разликува од другите предмети, како и податоци за лицето од кое е одземен предметот, времето кога е одземен предметот и местото каде што е одземен предметот.

Член 58

Кога заради својствата на привремено одземениот предмет, чувањето во просториите на Полицијата не е возможно или е поврзано со значителни тешкотии, привремено одземениот предмет може да се смести, чува или обезбеди на соодветен начин и во соодветен простор, до донесување на одлука на надлежен државен орган.

Кога ќе престанат причините заради кои предметот бил привремено одземен, а кога со друг закон или одлука на надлежен државен орган поинаку не е определено, привремено одземениот предмет ќе се врати на лицето од кое е одземен.

Член 59

Ако повиканото лице привремено одземените предмети согласно со овој закон не ги преземе во определениот рок, кој не може да биде пократок од еден месец,

Министерството може да организира нивна продажба кога за натамошната постапка не е надлежен судот или орган на државната управа, ако:

1) се заканува опасност од уништување или значително губење на вредноста на предметот или

2) чувањето и одржувањето на предметот е поврзано со несразмерни трошоци или други тешкотии.

Средствата од продажбата на привремено одземените предмети од ставот 1 на овој член, се приход на Буџетот на Република Македонија.

10. Преглед или претрес на определени објекти, простории на државни органи, институции што вршат јавни овластувања и други правни лица и увид во нивната документација

Член 60

Полицискиот службеник е овластен во присуство на одговорно лице да изврши преглед или претрес на определени објекти, простории на државни органи институции што вршат јавни овластувања и други правни лица и да изврши увид во определена нивна документација, заради:

1) пронаоѓање и фаќање на лице затекнато во извршување на кривично дело кое се дало во бегство;

2) пронаоѓање и фаќање на лице кое при приведување се дало во бегство;

3) пронаоѓање и фаќање на лице за кое е распишана потерница согласно со закон;

4) постапување по пријава за присуство на експлозивни направи или друга опасност и

5) заради обезбедување на документација за успешно водење на кривичната постапка.

Ако оправдано може да се очекува дека на определен простор или објект ќе дојде до загрозување на животот на луѓето или имотот од поголеми размери или заради потреба од поголема безбедност на определени личности кои се обезбедуваат, Полицијата може да го испразни тој простор или објект, да забрани пристап, да изврши преглед и времено да го ограничи движењето во него и неговата непосредна близина.

Полицијата може да изврши противтерористички преглед на простории и објекти, заради општа сигурност на луѓето и имотот, како и заради безбедност на јавни собири и приредби.

Прегледот од ставот 3 на овој член се врши непосредно или со помош на технички средства и уреди.

11. Сопирање, легитимирање, преглед или претрес на лица, превозни средства и багаж

Член 61

Полицискиот службеник е овластен да изврши сопирање, легитимирање, преглед или претрес на лице, превозното средство и багажот кој лицето го носи со себе кога тоа е неопходно заради пронаоѓање на предмети погодни за напад или самоповредување или кога постојат основи на сомневање дека кај нив ќе се пронајдат траги на кривично дело или предмети што можат да послужат како доказ.

Под преглед на лице, во смисла на ставот 1 од овој член, се смета увидот и проверката на облеката и обувките.

Под преглед на превозни средства, во смисла на ставот 1 од овој член, се смета преглед на сите отворени и затворени простори и места во превозното средство и багажот кој се превезува.

Преглед на лице може да изврши само лице од ист пол, освен во исклучителни случаи кога е неопходен итен преглед на лице заради одземање на оружје или предмет подобен за напад или самоповредување.

При прегледот полициските службеници се овластени да користат технички средства или службено куче.

Ако постојат основи на сомневање дека лицето кое се прегледува кај себе, во превозното средство или во багажот кој го носи со себе, поседува оружје или предмети кои можат да послужат како доказ во кривичната или во

прекршочната постапка, полицискиот службеник е овластен да го задржи лицето на местото каде што се врши прегледот до обезбедување судска наредба за претрес, но не подолго од 6 часа.

По обезбедување на наредбата за претрес од ставот 6 на овој член, полицискиот службеник е овластен да употреби разумна сила како крајно средство, ако е тоа нужно за да изврши претрес на лицето или насилно да го отвори затвореното превозно средство или багажот кој лицето го носи со себе, а одбива доброволно да го отвори.

12. Обезбедување и преглед на местото на настанот

Член 62

Кога полицискиот службеник дознава за извршено кривично дело, прекршок или настан заради што треба да се изврши непосредно забележување, утврдување или разјаснување на фактите, полицискиот службеник е овластен да го обезбеди местото на настанот до доаѓање на службените лица од надлежниот државен орган, истото да го прегледа заради откривање и обезбедување траги на кривично дело и предмети што можат да послужат како доказ, пронаоѓање на сторител, како и прибирање известувања во врска со кривичното дело, прекршокот или настанот.

Полицискиот службеник е должен да преземе соодветни мерки и активности за неопходно укажување помош на настраданите лица и отстранување на последиците од кривичното дело, прекршокот или настанот.

Полицискиот службеник има право лицата затечени на местото на извршувањето на кривичното дело да ги упати до истражниот судија или да ги задржи до неговото доаѓање најмногу 6 часа, ако тие би можеле да дадат податоци важни за кривичната постапка и ако е веројатно дека подоцна не би можело да се изврши нивно сослушување или тоа би било сврзано со значително одлагање или со други тешкотии.

Заради заштита на жртвите на кривичното дело или прекршокот или заради заштита на интересите на постапката, полицискиот службеник е овластен да забрани снимање на местото на настанот.

13. Примање на пријави

Член 63

Полицискиот службеник прима кривични пријави за кривични дела за кои се гони по службена должност и пријави за прекршоци.

Кога при поднесувањето на кривичната пријава од ставот 1 на овој член или при вршење на увид се утврди дека се работи за кривично дело за кое се гони по приватна тужба или се утврди дека делото нема обележја на казниво дело, полицискиот службеник е должен за тоа да го извести оштетениот во рок од 15 дена.

16. Собирање, обработка, анализирање, користење, оценување, пренесување, чување и бришење на податоци и обработка на лични податоци

Член 66

Полицијата собира, обработува, анализира, користи, оценува, пренесува, чува и брише податоци, обработува лични податоци под услови и на начин утврдени со овој и посебен закон и води евиденции за личните и други податоци за чие собирање е овластена со овој закон, заради спречување и откривање на кривични дела и прекршоци, како и пронаоѓање и фаќање на нивните сторители.

Полицијата обработува лични податоци кога постојат основи за сомневање дека лицето извршило, е вклучено или било вклучено во планирање, организирање, финансирање или извршување на кривично дело.

Податоци за правно лице се собираат кога постојат основи за сомневање дека правното лице е вклучено или било вклучено во извршување

или обид за извршување на кривично дело, како и кога правното лице се користи за планирање, организирање, раководење и финансирање на криминална активност или се користи за прикривање на криминалните приноси.

Член 67

Лични податоци, во смисла на овој закон, се: лично име, податоци за раѓање (ден, месец, година и место), живеалиште или престојувалиште, адреса на станот и државјанство, како и други податоци преку кои директно или индиректно може да се идентификува одредено лице.

Лични податоци што се однесуваат исклучиво на расно потекло, верско убедување, сексуално однесување или политичко мислење, припадност на определено движење или организација формирани согласно со закон, како и други посебни категории на лични податоци утврдени со посебен закон, не може да се собираат од страна на Полицијата.

По исклучок, Полицијата може да ги собира личните податоци од ставот 2 на овој член, под услови и на начин утврдени со овој и посебен закон, кога тоа исклучително е неопходно за потребите на определена истрага.

Член 68

Полицијата собира лични и други потребни податоци непосредно од лице на кое тие податоци се однесуваат, од други лица или од веќе постојните збирки на податоци, кои согласно со закон ги водат надлежни државни органи, јавни институции, установи и други правни лица.

При собирање на лични и други потребни податоци наменети за докажување на кривични дела или прекршоци за идентификација на сторителите, полициските службеници можат да употребат технички средства за фотографирање и видео и аудио снимање на начин и под услови утврдени со закон.

При собирање на лични и други податоци од други лица или од веќе постојните збирки на податоци и на начин од ставот 2 на овој член, полициските службеници за тоа не се должни да го известат лицето на кое се однесуваат податоците, ако тоа оневозможува или го отежнува извршувањето на полициските работи.

За собраните податоци полицискиот службеник изготвува оперативен извештај, што се доставува до непосредниот раководен работник и до Одделот за организиран криминал.

Член 69

Полицијата води евиденции за:

- 1) лица на кои по која било основа им е ограничена слободата на движење (повикани, приведени, задржани и друго);
- 2) лица за кои постојат основи за сомневање дека се сторители на кривични дела или прекршоци;
- 3) сторени кривични дела за кои се гони по службена должност или прекршоци, како и за лица оштетени со тие дела;
- 4) лица и предмети по кои се трага, како и за лица на кои им е забранет влез во Република Македонија;
- 5) лица на кои им е извршена проверка на идентитетот;
- 6) дактилоскопирани, фотографирани лица и лица за кои е направена ДНК анализа;
- 7) оперативни акции, оперативни извештаи, оперативни обработки, известувања, извори на сознанија и лица под посебна полициска заштита;
- 8) дневни настани во врска со вршењето на полициските работи;
- 9) употреба на средства за присилба;
- 10) поднесени претставки од граѓани против полициски службеник и преземени мерки;
- 11) сторени кривични дела од непознат сторител;
- 12) привремено одземени предмети и

13) откриени фалсификувани пари, фалсификувани парични единици - евра и други фалсификувани странски валути.

Покрај евиденциите од ставот 1 на овој член, Полицијата може да води и други евиденции под услови и на начин утврдени со овој и посебен закон.

Член 70

Евиденциите од членот 69 на овој закон, Полицијата ги води одделно, зависно од тоа дали истите се засновани на факти или сознанија.

Член 75

Потребата од натамошно чување на податоците содржани во евиденциите од членот 69 на овој закон, се оценува секои три години.

Оцената од ставот 1 на овој член ја врши Комисија формирана од министерот.

Комисијата од ставот 2 на овој член е составена од пет члена и нивни заменици, од кои четири претставници од Министерството и еден претставник од Дирекцијата за заштита на личните податоци.

17. Примена на посебни истражни мерки и прикриени извори на податоци

Член 78

Заради обезбедување на податоци и докази неопходни за успешно водење на кривичната постапка, кои на друг начин не можат да се соберат или нивното собирање би било сврзано со поголеми тешкотии, за кривични дела за кои е пропишана казна затвор од најмалку четири години и за кривични дела за кои е пропишана казна затвор до пет години за кои постои основано сомнение дека се извршени од страна на организирана група, банда или друго злосторничко здружение, Полицијата може да примени посебни истражни мерки согласно Законот за кривичната постапка или друг закон.

Ако постојат основи на сомневање дека е сторено кривично дело кое се гони по службена должност или се подготвува неговото сторување, а Полицијата тоа дело не може поинаку да го открие, спречи или докаже или тоа би било сврзано со несразмерни тешкотии, полициските службеници можат да користат прикриени извори на податоци.

Член 80

Под присилба во смисла на овој закон се смета употреба на легитимен, соодветен и пропорционален физички или механички притисок, со примена на средства и на начин пропишани со закон, насочен спрема одредено лице од страна на полицискиот службеник, само во случај кога полициските работи на друг начин не можат да бидат извршени.

Средства за присилба во смисла на овој закон се: физичка сила, гумена палка, средства за врзување на лица, уред за присилно запирање на возила, службено куче, хемиски средства, огнено оружје, како и посебни видови на оружје и експлозивни средства.

Средствата за присилба можат да се употребат, ако целта на постапувањето на Полицијата не може да биде остварена на друг начин.

Забранета е примена на средства за присилба заради изнудување на признание или изјава.

Полицискиот службеник секогаш ќе употреби средство на присилба со кое со најмалку штетни последици ќе ја оствари целта.

Пред секоја употреба на средства за присилба полицискиот службеник доколку за тоа постојат услови, се легитимира и јасно го предупредува лицето за употребата на средствата.

Кога се исполнети условите за употреба на средства за присилба лицата спрема кои ќе се применат овие средства нема да се предупредат, доколку со даденото предупредување би се довело во прашање извршувањето на полициските работи.

Полицискиот службеник е должен да престане со употреба на средството за присилба, веднаш штом ќе престанат причините поради кои дошло до негова употреба.

Полицискиот службеник е должен да обезбеди помош и медицинска нега на повреденото лице спрема кое е употребено средство за присилба во најкраток можен рок, доколку е тоа неопходно и ако тоа го дозволуваат околностите.

19.2. Употреба на гумена палка

Член 84

Употребата на гумена палка е дозволена кога со употреба на физичката сила полициските работи не можат да бидат извршени.

Член 87

Службеното куче се употребува како средство за присилба во случаите кога:

- 1) се исполнети условите за употреба на физичка сила или гумена палка;
- 2) се исполнети условите за употреба на огнено оружје и
- 3) се воспоставува нарушен јавен ред и мир.

Во случаите кога се исполнети условите за употреба на огнено оружје службеното куче може да се користи и без заштитна корпа, а во сите други случаи само со заштитна корпа.

Член 91

При воспоставување на нарушен јавен ред и мир во поголем обем, полицискиот службеник е овластен да упати наредба на група лица да се разотидат.

Ако групата не се разотиде, дозволена е употреба на следниве средства за присилба:

- 1) физичка сила;
- 2) гумена палка;
- 3) хемиски средства;
- 4) млазови вода и
- 5) службени кучиња.

Средствата од ставот 2 на овој член можат да се употребат само по наредба на полицискиот службеник кој раководи со акцијата.

Член 94

Правата и обврските од работниот однос, полицискиот службеник ги остварува согласно со прописите за работни односи, Колективниот договор на Министерството и овој закон.

Член 95

Работен однос во Полиција може да заснова лице кое ги исполнува следниве општи услови:

- 1) да е државјанин на Република Македонија;
- 2) да е полнолетно, а да не наполнило 25 години живот ако за првпат заснова работен однос на работно место за кое е предвидено средно образование, односно 30 години живот ако за првпат заснова работен однос на работно место за кое е предвидено високо образование;
- 3) да има завршено најмалку четиригодишно средно образование;
- 4) да е здравствено и психофизички способно и
- 5) со правосилна пресуда да не му е изречена казна забрана на вршење професија, дејност или должност.

Со актот за систематизација на работните места во Министерството, можат да се утврдат и посебни услови за засновање на работен однос во Полицијата.

Член 97

Полициски службеник заснова работен однос врз основа на јавен оглас на начин и под услови утврдени со овој закон.

По исклучок, работен однос без јавен оглас се заснова за стипендисти на Министерството-завршени студенти на Полициската академија.

Член 107

За време на организиран штрајк во Полицијата, неопходно е да се извршуваат работите и задачите на:

- спречување, откривање и документирање на кривични дела, фаќање на сторителите и предавање на надлежните органи и неодложни работи на криминалистичката техника;
- регулирање и контрола на сообраќајот на патиштата;
- дежурните оперативни центри;
- полициските службеници за интервенција и за вршење на увид;
- обезбедување на личности и објекти;
- обезбедување на државната граница, контрола на преминување на државната граница, спречување на извршување и решавање на гранични инциденти и други повреди на државната граница и протерување на странци и
- користење на хеликоптери.

Член 122

Обуката од членот 121 на овој закон ја организира и спроведува Министерството.

Министерот, на предлог на директорот на Бирото донесува програма за стручно оспособување на резервниот состав на Полицијата.

Член 125

Министерот може да одлучи да повика припадници на резервниот состав на Полицијата за вршење на полициските работи во следниве случаи:

- за време на воена или вонредна состојба;
- за време на вооружен бунт или друг облик на насилно загрозување на уставниот поредок или безбедноста на Република Македонија;
- кога е прогласена елементарна непогода или епидемија;
- други непогоди или несреќи кои го попречуваат нормалниот тек на животот и ја загрозуваат безбедноста на животот и имотот на луѓето;
- при нарушен јавен ред и мир во поголем обем;
- кога тоа го бараат потребите од дополнително обезбедување на државната граница и
- заради спроведување на основна, продолжителна и дополнителна обука.

Член 127

Владата ќе донесе подзаконски прописи за начинот на стекнување на звањата и ознаките на звањата на полициските службеници, за униформата и ознаките на униформата на Полицијата, како и за видот на вооружувањето на Полицијата и опремата на полициските службеници.

Член 128

Министерот донесува подзаконски прописи за:

- начинот на вршење на полициските работи;
- формата и содржината на образецот на службена легитимација и значка, како и начинот на издавање на службена легитимација и значка на Полицијата;
- носењето и времето на траење на униформата на Полицијата;

- начинот на работа на здравствената комисија задолжена за утврдување на психофизичката и здравствената способност на полицискиот службеник за вршење на полициски работи;
- постапување со привремено одземени и пронајдени предмети;
- содржината и начинот на водење на евиденциите на Полицијата и формата и содржината на образецот на евиденциите на Полицијата;
- работите и дејностите што се во судир со полициските работи;
- начин на избор на полициски службеник кој се упатува на работа во странство;
- начинот на однесување и меѓусебните односи на полициските службеници;
- начинот на вршење генерален и експертски надзор и контрола и
- начин на повикување и ангажирање на припадниците на резервниот состав.

Министерот донесува Кодекс на полициска етика.

Министерот во согласност со министерот за здравство донесува подзаконски пропис за здравствените и психофизичките способности што треба да ги исполнува лицето кое заснова работен однос во Полицијата, начинот на нивното утврдување и начинот на контрола на здравствената и психофизичката способност на полициските службеници.